Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

אונפארטייאישע פאליטיש - געזעלשאפטליכע טאג - צייטונג

Nr. 68 (1061) | Łódź, Poniedziałek 21 Marca 1927 | פינפטער יאהרגאנג | לאָדז, מאנטאג יז אדר ב תרפ״ז. | Nr. 68 (1061)

24-71 .אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאָדז, פעטריקאווער 21, טעל

Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-71

Dnia 19 marca r. b. po krótkich lecz ciężkich cierpieniach zmarł nasz najukochańszy

B. P. DAWID BUKIET

Obywatel i przemysłowiec m. Łodzi, przeżywszy lat 68.

Wyprowadzenie drogich nam zwłok odbędzie się dziś, w poniedziałek, dnia 21 marca r. b. o godz. 12-ej w poł. z domu żałoby przy ul. Al. Kościuszki 13, o czem zawiadamiają krewnych, przyjaciół i znajomych, pozostali w nieutulonym żalu

Córki, Synowie, Brat, Synowe, Zięciowie, Wnuki i Rodzina.

היינט הויבען אן צו ארבייטען די פאבריקען

8. ציוניסטישער לאנד-צוזאמענפאהר זאל פארקומען אין לאדז.

(:) נעכטען פארמיטאג איז פארגעקומען א זיצונג פון דעם שטרייק קאמיטעט, וועלכער האט אנגעפיהרט מיט'ן טעקסטיל שטרייק.

ס'איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען צו אלע אפטיילונגען אויף דער פראווינץ מיטטיילונגען, אז דער שטרייק איז געענדיגט, און אן אויפפאדערונג, אז מ'זאל פון מאנטאג (היינט) אינדערפריה אן צוטרעטען צו דער ארבייט.

אויסער דעם, וועלען אלע טעקסטיל-פעראיינען ארויסגעבען א געמיינזאמען אויפרוף צו די טעקסטיל-ארבייטער. אין דעם אויסגעארבייטען אויפרוף ווערט אויסגעדריקט די האפנונג, אז די רעגירונג, אין וועמענס הענד דער סכסוך איז איבערגעגעבען געווארען, וועט נישט דערלאזען, אז די ארבייטער זאל געטרען ווערען אנ'עולה. ווייטער ווערט אינ'ם אויפרוף אנגעוויזען, אז דער ארביטראזש נעהמט אויך ארום די ביורא-אנגעשטעלטע און פאבריקס-מייסטער, ווייל אזוי האט פערזיכערט דער הויפט ארבייטס-אינספעקטאר קלאט.

דער אויפרוף ענדיגט זיך מיט דער פערזיכערונג, אז אויב די אינדוסטריעלער וועלען זיך נישט וועלען אונטערווארפען דעם אורטייל פון ארביטראזש וועט די רעגירונג געפינען מיטלען, ווי אזוי צו צווינגען די אינדוסטריעלער נאכצוגעבען די פאדערונגען.

* * *

פון היינט, מאנטאג, אן ווערט אראפגענומען די אויסנאהם בריטקייט פון דער פאליציי און מיליטער, וואס איז געווען אין לאדז בעת דער גאנצער צייט פון שטרייק. (ווייטער זעה 4 טע זייט).

נייע דער נאכט-ארבייט.

דעלעגאטען - צוזאמענפאהר פון דערנעהרונגס - ארבייטער.

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס די סיים-קאמיסיע האט נישט ראטיפיצירט דעם אינטערנאציאנאלען אפמאך וועגען אפשאפען די נאכט-ארבייט, וועט דעם קומענדיגען זונטאג פארקומען אין ווארשא א דעלעגאטען צוזאמענפאהר פון ארבייטער אין דער דערנעהרונגס-אינדוסטריע פון די גרעסטע שטעט אין פוילען.

שבת וועט א דעלעגאציע זיך פארשטעלען פאר א רייה סיים דעפוטאטען און אינטערווענירען אין דער פראגע. ס'וועלען בקרוב אויך פארקומען א רייה פראפאגאנדע - מיטינגען איבער'ן גאנצען לאנד געגען דער נאכט-ארבייט.

נייע בילינער מאטבען אויסלענדישע פעסער.

קאנפערענץ אין האנדעלס-מיניסטעריום מיט'ן אנטייל פון יודישע סוחרים-פארשטעהער.

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) דינסטאג וועט אין האנדעלס-מיניסטעריום פארקומען א קאנפערענץ פון סוחרים-פארשטעהער וועגען ביליגער מאכען דעם טאריף אויף אויסלענדישע פעסער.

צו דער קאנפערענץ זענען אויך איינגעלאדען פארשטעהער פון יודישען סוחרים-פעראיין.

ענגלאנד און די ווילנער פראגע.

בערלין, 20 (ספ. טעל.) „בערלינער טאגעבלאט" טיילט מיט, אז די ענגלישע רעגירונג זאל זיך האבען געווענדעט מיט אנ'אנפראגע צו דער ליטווישער רעגירונג, אז זי זאל קלאר זיך ארויסזאגען, צי זי אנערקענט נאך אלץ נישט דעם אמבאסאדארען-בעשלוס אין דער ווילנער-פראגע און צי ליטע האלט זיך נאך אלץ אין קריגס צושטאנד מיט פוילען.

מיט דעם ענטשיידענעם טאן אין דער ווענדונג צו דער ליטווישער רעגירונג, צילט ענגלאנד אויך צו ווירקען אויף די איבעריגע באלטישע מלוכות, זיי זאלען ענדערען זייער ביז-איצטיגע אויסלענדישע פאליטיק. בעזונדערס האט ענגלאנד אין זינען לעטלאנד, כדי צו ווארענען זי געגען שליסען א בעזונדערען אפמאך מיט סאוויעט-רוסלאנד.

נייע פויליש-דייטשע האנדעלס-אפמאך.

בערלין, 20 (א. ט. ע.) די דויטשע „אלגעמיינע צייטונג" רופט די דייטשע אגרארישער ארויסצוטרעטען געגען דעם פויליש-דייטשען האנדעלס-אפמאך, ווייל דאס אריינפיהרען פון פוילען קיין דייטשלאנד לעבענסמיטעל און ערד-פראדוקטען, וואלט רואינירט די דייטשע לאנדווירטשאפט.

דער 8. ציוניסטישער צוזאמענפאהר אין פוילען זאל פארקומען אין לאדז.

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). דער 8 טער ציוניסטישער לאנד-צוזאמענפאהר אין פוילען, וועלכער דארף זיין א פארבערייטונג צום קאנגרעס, וועט פארקומען אין די טעג פון 12. 13. און 14. יוני, ה. י.

דאס ארט, וואו דער צוזאמענפאהר וועט פארקומען, איז נאך נישט פעסטגעשטעלט. גרויסע שאנסען האט אבער לאדז, ווייל דער ציוניסטישער צ. ק. האט נאך פאראיאהרען געהאט בעשלאסען, אז דער צוזאמענפאהר זאל פארקומען אין לאדז.

פראנצויזיש. פרעזידענט צו-גאסט ביים ענגלישען קעניג.

פאריז, 20. (ספ. טעל.) אין די טעג פון 16. ביז'ן 18. מאי וועלען אין לאנדאן וויילען צוגאסט ביים ענגלישען קעניג דער פראנצויזישער פרעזידענט דומערג און בריאן.

דער דאזיגער וויזיט גיט מען אין די פאליטישע קרייזען צו א גרויסע בעדייטונג, מחמת דער ענגלישער קעניג וויל פערפעסטיגען די בעציהונגען צווישען פראנקרייך און גרויס-בריטאניען.

לויה פון פויל נאטאן אין בערלין.

בערלין 20 (טעלעגראפיש דורך י.ט.א.). היינט איז דא פארגעקומען די לויה פון פויל נאטאן.

אין דער לויה האבען זיך בעטייליגט אלע יודישע ארגאניזאציעס אין דייטשלאנד און פון די מזרח-יודען.

ביים קבר האבען געהאלטען רעדעס: דער בעקאנטער סאציאליסטישער

פיהרער עדוארד בערנשטיין, וועלכער האט בעצייכענט דעם פערשטארבענעם אלס קעמפער פאר'ן פרייען געדאנק; ד"ר בערנארד קאהאן האט אנגעוויזען, אז פויל נאטאן איז געווען דער מיטגרינדער פון די הילפס ארגאניזאציעס פאר די איירָאפעאישע יודען; רייכטער טייפעל האט געשילדערט נאטאן'ען אלס היסטארישע פערזענליכקייט.

„פיאסט" זאגט, אז זי שפאלט זיך נישט.

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין א טייל צייטונגען האבען זיך בעוויזען ידיעות, אז אין „פיאסט" קומט פאר א שפאלטונג.

די ליטונג פון „פיאסט" האט צוגעשיקט אין די צייטונגען הכחשות, אז די ידיעות זענען נישט ריכטיג, אז ביי איהר איז אלץ בשורה, אז קיין שום שפאלטונג קומט נישט פאר.

מ'גנב'עט ביי עולים אויך.

וואַרשא, 20 (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אין לאקאל פון פויליש-פאלעסטינישען „ללאיד" (אין סימאנס-פאסאזש) האבען זיך אריינגעקומען גנבים און ארויסגעגנב'עט עטליכע זעק מיט זאכען, וועלכע האבען געהערט צו עולים.

טויט-פאלען

בעת דער לויה פון פרעזידענט טשאקסטע.

ריגא, 20. (ספ. טעל) בעת דער לויה פון פערשטארבענעם פרעזידענט טשאקסטע האבען זיך בעטייליגט 200 טויזענד מענשען. צעהנדליגער מענשען זענען געפאלען אין חלשות. 2 פערזאן, דערונטער א פראפעסאר, זענען דערשטיקט געווארען אין געדראנג.

פרעזידענט קולידזש זיך אויסגעלענקט א פוס.

ניו-יארק, 20 (א.ט.ע.) דער פרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאטען קולידזש האט זיך אויסגעלענקט דעם רעכטען פוס, אראבשפרינגענדיג פון פערד בעת א שפאציר.

סכנה פון א מיליטערישען קאנפליקט צווישען איטאליען און יוגאסלאוויען.

פאַריז, 20 (סט. טעל.) אין די פראַנצויזישע פּאָליטישע קרייזען רעדט מען איצט שטאַרק וועגען דער פערשאַרפטער סיטואַציע אויפ'ן באַלקאַן און וועגען דער מעגליכקייט פון אַ יוגאָסלאַוויש-איטאַליענישען קאָנפליקט.

די אָפיציעלע פראַנצויזישע צייטונגען ווייזען-אָן, אַז אין פאַל, ווען ס'זאָל אויסברעכען אַ יוגאָסלאַוויש-איטאַליענישע מלחמה, וואָלט פראַנקרייך, אין הסכם מיט דעם געשלאָסענעם אָפמאַך, געמוזט העלפען יוגאָסלאַוויען.

די צייטונגען פאָדערן פון דער פראַנצויזישער רעגירונג, זי זאָל אויסניצען איהר אויטאָריטעט איינפלוס אויף יוגאָסלאַוויען און נישט דערלאָזען, אַז אויפ'ן באַלקאַן זאָל זיך צופלאַקערען א פייער.

ווין, 20. (סט. טעל.) פון בעלגראַד איז מען מודיע, אַז דער קעניג אַלעקסאַנדער פאָהרט אַרויס קיין פאַריז, כדי אָבצוהאַלטען בעראַטונגען מיט דער פראַנצויזישער רעגירונג, אין צוזאַמענהאַנג מיט'ן קאָנפליקט יוגאָסלאַוויען–איטאַליען.

בעלגראַד, 20. (סט. טעל.) אין שייכות מיט'ן קאָנפליקט צווישען איטאַליען און יוגאָסלאַוויען (ס'האַנדעלט זיך וועגען אַלבאַניען) דראָהט אַ געפאַהר, אַז אין אַלבאַניען גופא זאָל אויסברעכען אַ רעוואָלוציע. די איינוואוינער פון אַלבאַניען טרעטען אַרויס געגען דעם פרעמיער אַכמעד-צאָגו, וועמען ס'ווערט פאָרגעוואָרפען, אַז ער האָט געשלאָסען אַ געהיימען אָבמאַך מיט איטאַליען צום שאָדען פון דער מלוכה.

פּאַרשלאָג פון שטענדיגען קאָנטראָל ביים אריינפאהרען אין די פעראייניגטע שטאַטען.

וואַשינגטאָן, (יט"א) די אימיגראַציע-קאָמיסיע פון אַמעריקאַנער קאָנגרעס האָט זיך לעצטענס בעשעפטיגט מיט פערשידענע פּראָיעקטען, וואָס האָבען די אויפגאַבע צו פערהיטען, אַז אימיגראַנטען זאָלען גישט קענען אַריינשמוגלען זיך אין די פעראייניגטע שטאַטען. די קאָמיסיע האָט בעטראַכט אַ געזעץ פּראָיעקט וועגען אַ געגויען קאָנטראָל פון אַלע פּאַסאַזשירען און אפילו אַרבייטער אויף אַלע שיפען, וואָס קומען אָן קיין אַמעריקע. די אימיגראַציע-בעאַמטע דאַרפען אין יעדען פאַל גענוי אויספאָרשען, צי די, וואָס גיבען זיך אָן אַלס שיפס-אַרבייטער אַרבייטען ווירקליך אויף די שיפען. בעת דער דיסקוסיע האָט גענומען דאָס וואָרט אַ פאָרשטעהער פון דער רעגירונג, וועלכער האָט ערקלערט, אַז ווען דער דאָזיגער געזעץ זאָל אָנגענומען ווערען, וואָלט דאָס אַרויסגערופען אַ שטאַרקע אונצופרידענהייט אין די אייראָפּעאישע לענדער, וואָס שטעהען אין האַנדעלס-פערבינדונגען מיט די פעראייניגטע שטאַטען. צוליב דעם האָט ער זיך אַרויסגעזאָגט געגען דעם פּראָיעקט. דער גורל פון געזעץ-פּראָיעקט איז נאָך ענדגילטיג נישט בעשלאָסען געוואָרען.

דער צוזאמענפאהר פון די יודישע קהלות אין בייערן.

בערלין (י.ט.א.) אין דער שטאָט פירט איז אָבגעהאַלטען געוואָרען דער צוזאַמענפאָהר פון פערבאַנד פון די יודישע קהלות אין בייערן. נאָך די עפענונגס-פייערליכקייטען האָט דער צוזאַמענפאָהר אויסגעהערט דעם אַלגעמיינעם און פינאַנציעלען באריכט. דער פינאַנציעלער צושטאַנד פון פערבאַנד איז בעפרידיגענד. דער יעהרליכער בודזשעט דערגרייכט ביז 320,000 מאַרק. די מלוכה-סובסידיע בעטרעפט נאָר 50 000 מאַרק. אין באריכט איז געזאָגט געוואָרען, אַז דער פערבאַנד האָט אונטערשטיצט פערשידענע וואוילטעטיגע אַנשטאַלטען. דעם ראַבינער-סעמינאַר, די הויכשול פאַר יודישע וויסענשאַפט און פיל אַנדערע יודישע קולטורעלע אינסטיטוציעס. איינשטימיג איז אָנגענומען געוואָרען דער בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1927.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Majá 16, Tel. 11-24
אינערליכע- און קינדער-קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6–7, זונטאָג פון 3–4.

וואַרש. קריַיז-געריכט בעשטעטיגט די קאָנפיסקאַציע

פון דעם אויפרוף פון דער ליגע פאַר מענשען-רעכט.

די אָנגעזעהענסטע פּוילישע שריפטשטעלער וועלען געמשפט ווערען.

וואַרשא, 20. (טעלעפאָניש). אַ גרויסע סענסאַציע האָט אין זייגער צייט אַרויסגערופען דאָס קאָנפיסקירען דעם אויפרוף פון דער „ליגע צו פערטיידיגען די רעכט פון מענש און בירגער" וועגען בעפרייען די פּאָליטישע אַרעסטירטע.

אונטער'ן אויפרוף זיינען געווען אונטערגעשריבען פאָלגענדע אָנגעזעהענע פּוילישע פּאָליטיקער, שריפטשטעלער און אַדוואָקאַטען ווי: דער געוו. ווייצע-פּרעמיער, דעפּוטאַט טהוגוט, געוו. ווייצע יוסטיץ מיניסטער דעפּ. שמיאַראָווסקי, סענאַטאָר פּאָזנער, אַדוו. יאַן דאָמבראָווסקי, אַדוו. וו. שומאַנסקי, אַדוו. לעאָן בערענסאָן, ב. קלימקיעוויטש, דער גייסטיגער פאָטער פון פּוילישען סאָציאַליזם סענאַטאָר ב. לימאַנאָווסקי, זאָפיאַ נאַלקאָווסקאַ, מאַריאַ דאָמבראָווסקאַ. קאַראָל אידזשיקאָווסקי און אַנדזשיי סטרוג.

דאָס קריַיז-געריכט האָט די טעג בעטראַכט דעם ענין פון דעם קאָנפיסקירטען אויפרוף און די קאָנפיסקאַציע בעשטעטיגט. גלייכצייטיג אָבער האָט דאָס געריכט איבערגעשיקט דעם ענין צום פּראָקוראָר, כדי צוציהען צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט די שולדיגע אין אונטערשרייבען, אַרויסגעבען און וועלען פערשפּרייטען דעם דאָזיגען אַנטי-מלוכה'שען אויפרוף.

די פערזאָנען, וועלכע די פּראָקוראַטור וועט אָנערקענען פאַר די הויפּט-שולדיגע אינם אַרויסגעבען דעם אויפרוף וועלען געמשפט ווערען אויפ'ן סמך פון אַרט. 154 פון שטראָף-קאָדעקס (פאַר'ן פוגע בכבוד זיין די מאַכט) און 263 (פאַר'ן פערשפּרייטען פאַלשע ידיעות, וואָס קאָנען אַרויסרופען עפענטליכע אונרוהען).

דאָס צוציהען צו פעראַנטוואָרטליכקייט די אָנגעזעהענסטע פּוילישע פערזענליכקייטען האָט אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגען רושם אין די פּוילישע פּאָליטישע און געזעלשאַפטליכע קרייזען.

אונטערהאנדלונגען וועגען דער אמעריקאנער הלואה פאר פוילען

האַלטען שוין ביים פערענדיגט-ווערען.

וואַרשא, 20 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין די נאָהענסטע טעג ווערט ערוואַרט דאָס צוריקקומען פון דער פּוילישער דעלעגאַציע, וועלכע האָט אין ניו-יאָרק אונטערהאַנדעלט מכוח אַ הלואה פאַר פּוילען.

ווי מ'גיט-איבער, האָט שוין די דעלעגאַציע, וועלכע בעשטעהט פון די ה"ה דיר. מלינאַרסקי און פּראָפ. קושיזשאַנאָווסקי, פערענדיגט אַלע פאָר-אונטערהאַנדלונגען און דורכגעקומען איבער כמעט אַלע בעדינגונגען.

דאָס פינאַליזירען די אונטערהאַנדלונגען וועט אָבער ערשט פאָרקומען אין 2 חדשים אַרום. ס'איז נישט אויסגעשלאָסען, אַז ביז דער צייט, וועלען זיך נאָך די פאָרשטעהער פון דער פּוילישער רעגירונג און פון דער אַמעריקאַנישער פינאַנסוועלט טרעפען אין פּאַריז אָדער לאָנדאָן.

איינס איז אָבער שוין בעוואוסט, אַז פּוילען וועט בעקומען די אַמעריקאַנער הלואה נישט מיט אַמאָל, נאָר טיילווייז, אין ראַטעס.

קלאנגען אז מוסאליני איז ערמארדעט

האָבען זיך פערשפּרייט אין פּאַריז.

פּאַריז, 20 (סט. טעל.) אין די נאָכמיטאָג שעה'ן האָבען זיך אין פּאַריז פערשפּרייט קלאַנגען, אַז אין רוים האָט מען דערמאָרדעט מוסאָליני'ן.

אויך אַ טייל אָוונט-צייטונגען האָבען מיטגעטיילט די ידיעה. די איטאַליענישע אַמבאַסאַדע האָט אָבער די קלאַנגען נישט בעשטעטיגט.

דער צענטר. סוחרים- און פאבריקאנטן-פערבאנד

פון דער לאָדזער וואָיעוואָדשאַפט, פּעטריקאָווער 10

מאַכט בעקאַנט, אַז די:

יורידישע אפטיילונג

ביים פעראיין אין ד' פערזאָנען פון די ה"ה: אדוו. ר. קעמפנער, ד"ר גלאַטטער, ווי אויך די אַפּעלאַציאָנען זוּבערמאַן און זאַלמאַנאָוויטש האָט אָנגעהויבען זיין טעטיגקייט.

עמפפאַנגס-שעה'ן פון 6 ביז 8 אָוונט, אַ חוץ פרייטאָג און שבתים.

צענטר. סוחרים- און פאבריקאנטן-פערבאנד

פון דער לאָדזער וואָיעוואָדשאַפט.

1552

פיל געלד פערדינען

קאָן יעדער וואָס קויפט איצט אין בעוואוסטען ענגראָ- און דעטייל-געשעפט

J. Futerman, Łódź

Piotrkowska 54, Telefon 654.

וועלכער בעזיצט אויף לאַגער אַ זעהר רייכען אויסוואַהל פון די מאָדערנסטע אינגלענדישע און אויסלענדישע: דיוואַנעס, לויפער, גאַרדינען, שטאָרעס, פּאָרטיערען, נייעסטע טיש-בעט- און קאָוועטע-דעקען, גאָבעלין און זעמטליכע מעבעל-שטאָפען אַלער אַרט, ווי אויך מעסינג שטאַנגען, וואַטע-קאָלדרעס, דעקעס און ריינע פּלעדעס, בעזונדערס אַ גרויסער לאַגער פון צעראַטען און לינאָלעאום פיר יעדען געברויך. אַלעס צו זעהר ערמעסיגטע פּרייזען און רעעלסטע בעדינגונג.

1520 ביטע בעאָבאַכטען די אַדרעסע

54. Piotrkowska 54.

צו דער חתונה פון מיין פריינד

חיים וויערזביצקי

מיט פרל. פראַניע פינקוס

ווינשען מיר אַ גליקליכע צוקונפט

אפרים חיעלונסקי און פרוי. 1562

אברהם דורעלטשיק

און פרל.

בראָניא לעשטשינסקא

צו זייער חתונה, ווינשען אַ האַרציגען מזל-טוב

ראַנקאַ און ישראל ראָזענבערג.

עם ווערען געזוכט טיכטיגע

אינקאסענטען

מיט גוטע רעפערענצען. אָפערטען אָבצוגעבען אין אַדמ. „נייער פאָלקסבלאַט" אונטער'ן נאָמען „אינסטיטוציע". די אָפערטען מוזען אָבגעגעבען ווערען ביז דינסטאָג, דעם 22 טען מערץ, 6 אין אָוונט, 1564

אכטונג, צייטונגס-פערשפרייטער!

היינט, מאָנטאָג 7 אין אָוונט קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל, פּעטריקאָווער 66

א אַלגעמיינע פערזאמלונג

פון אַלע צייטונגס-פערשפרייטער

מיט דער בעטייליגונג פון פאָרשטעהער פון קולטור-אַמט און ח' פסח אַלבערט פון דער וואַרשאָווער צענטראַלע.

אַלע ווי איינער מוזט איהר קומען!

1565 מיט אַכטונג

די פערוואַלטונג פון פ"פ

פון צייטונגס-פערשפּרייטער אין פּוילען

אָפּטיילונג אין לאָדז.

אכטונג, צייטונגס-פער-שפרייטער אין לאדז!

נעכטען, זונטאָג, איז אויסגעבראָכען אַ שטרייק געגען די צייטונגען „היינט" און „מאָמענט".

מיר פאָדערן אויף די צייטונגס-פערשפּרייטער די אויבענדערמאָהנטע צייטונגען נישט צו פערשפּרייטען ביז אונזערע גערעכטע פאָדערונגען וועלען נישט ווערען נאָכגעגעבען.

גלייכצייטיג ווענדען מיר זיך צו אַלע לעזער נישט צו קויפען די צייטונגען געגען וועלכע עס ווערט געפיהרט דער שטרייק. מיט אַכטונג

די פערוואַלטונג פון צייטונגס-פער-שפּרייטער - פעראיין אין פּוילען,

אָפּטיילונג לאָדז. 1553

בעפאר

איהר געהט קויפען, איבערצייגט אייך, אַז נאָר ביי אונז קענט איהר בעקומען צו די ביליגסטע קאָנקורענץ-פּרייזען!

אַ בעט מיט ווענטלעך. וויס אָדער ברוין געמאָהלט 15 זל. אַ פעלד-בעט—14 זל. ספּאָרט-וואָגען—58 זל., ווי אויך די איבעראַל-בעוואוסטע פּאַטענטירטע

פעלד-בעטען „Palma-Patent"

פּראָוועלכע מיר גאַראַנטירען

אויף לאַגער געפינט זיך שטענדיג אַ גרויסער אויסוואַהל ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אַמעריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך שאַטקאָווע און געבעטע מאַטראַצען. ביליגסטע פּרייזען! רעעלע בעהאַנדלונג

לאדז, פּולנאַצנא 24, טעל. 31-85

זעמטליכע רעפּעראַטורען ווערען אָנגענומען.

ראדיא-אפאראטען

פון 50 זלאָטים

ווי אויך אַלע זעמטליכע צובעהער אויף גינסטיגע בעדינגונגען עמפּפעהלט דאָס עלעקטראָטעכנישע געשעפט

A. FUKS, Łódź, Piotrkowska 27, telefon 52-01, 1534

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 31. מערץ. 1927

אַרביטראַזש.

נאָכ'ן טעקסטיל שטרײַק.

דער שטרײַק אין לאָדז איז פאַרענדיגט. דער מעכטיגער גראַנדיעזער צווישען צעהנדליגער טויזענדער אַרבייטער פון אײן זײט און די טעקסטיל-אינדוסטריעלער פון דער אַנדערער — האָט געדויערט אַ וואָך צייט און איז געפיהרט געוואָרען, ווי ס'האָט זיך געקענט אויסדוכטען, מיט אַ אוג עהוירען עקשנות, וועלכע האָט אָבער געפּלאַצט מיט'ן מאָמענט ווען די רעגירונג האָט פאָרגעלעגט דעם קאָנפליקט צו ענטשיידען דורך אַן אַר-ביטראַזש.

ס'איז אינטערעסאַנט, אַז די זעלבע וועלכע טרעטען שטענדיג אַרויס געגען מעלכע ס'איז פּאָליטישע שטרייקען, האָבען יעצט געוואָלט אַרויסרופען אַן אַל-געמיינעם שטרייק אין גאַנצען לאַנד, נישט קיין אַנדערע, ווי די נ. פּ. ר. און כ. ד. זענען געווען צווישען די, וואָס האָבען פּראָפּאַגירט אַן אַלגעמיינעם שטרייק, וועלכער מיז שטענדיג אַ פּאָלי-טישער און איז געווענדעט געגען דער רעגירונג.

זעהט אויס, אַז דאָס איז געווען די סבה פאַר וואָס די רעגירונג האָט געפּועלט ביי די טעקסטיל-אינדוסטריעלער, און גרעסטען טייל אָנהענגער פון דער נייער „פּראַוויצא-נאַראָדאָוואַ", וואָס אונטער-שטיצט די רעגירונג, זיי זאָלען אייננעהען אויף אַן אַרביטראַזש.

היינט טרעטען די אַרבייטער צו צו דער אַרבייט. די ענטשיידונג פון קאָנ-פליקט ליגט איצט פולשטענדיג אין די הענד פון דער רעגירונג, וועלכע דאַרף בעדענקען, אַז דאָס צוטרעטען פון די אַרבייטער צו זייערע מאַשינען איז נישט אַ סימן פון צופרידענהייט. נאָר פון אָפּ-וואַרטען. די האָפנונגען פון די אַרביי-טער טאָרען דעריבער נישט אָפּגענאַרט ווערען.

דער לאָדזער טעקסטיל-שטרייק האָט אַרויסגערופען אַן אויפרודער אין גאַנצען לאַנד און די פּרעסע פון דער הויפּט-שטאָדט נעהמט שטעלונג צו די סבות און ענליכע פאָלגען פונ'ם שטרייק.

מיר ציטירען די שטימען פון 2 עקסטע צייטונגען: פון „ראָבאָטניק" און „דוואַ-גראָשע" אין דער דערמאָהנטע פראַגע. „ראָבאָטניק" שרייבט צווישען אַנדערען:

„דער פערלויף פון טעקסטיל-שטרייק ווייזט בולט. אַז די קאַפּיטאַליסטישע אָרגאַניזאַציעס האָבען בעשלאָסען אָנצו-הויבען אַן אָפענסיווע, מיר הויבען אָן אַ נייעם פּעריאָד אין דער געשיכטע פון דער געגענזייטיגער שטעלונג פון אַרבייט און קאַפּיטאַל, די רעגירונג איז נישט געשטאַנען אויף דער הויך פון איהר אויפגאַבע, דאָס זענען די פאָלגען פון דער פּאָליטיק פון ווירטשאַפטליכען פלירט מיט די בעזיצענדע קלאַסען, די קאָנצעפּציע פון אַרביטראַזש האָט נאָר דעמאָלט אַ זין, ווען ביידע צדדים האָ-בען צו די אַרביטרען דעם פולסטען צוטרוי, וואָס איז ביי דעם געגעבענעם פאַל נישט פאַרהאַן".

אין דער זעלבער פראַגע געפינען מיר אַ העכסט כאַראַקטעריסטישען אַרטיקעל אין „דוואַ גראָשע".

אַפילו אַ געבראָכענער שטרייק, שרייבט די דערמאָהנטע צייטונג, וועט איבער-לאָזען אַ נאָכגעשמאַק, וואָס פער'סמט אונזער עקאָנאָמיש לעבען, דאָס פער-ענדיגען פון שטרייק וועט נישט ברענ-גען מיט זיך קיין בערוהיגונג. ס'איז אָהן ספק, אַז מאַנכע קאַטעגאָריעס אַר-בייטער געפינען זיך אין אַ שווערע לאַ-גע. זיי הערען שטענדיג פון די רעגי-רונגס קרייזען, אַז אונזער לאַגע האָט זיך פערבעסערט, פאָדערען זיי דעריבער אַ הוספה פון לוין, מיר האָבען צוויי אויסוועגען, אָדער קלענער מאַכען די אַלגעמיינע פּראָדוקציע-קאָסטען, אָדער העכערען דעם אַרבייטס לוין, דער צוויי-טער וועג איז אַ געפעהרליכער, די רע-גירונג מוז איינמאָל פאַר אַלעמאָל האָ-בען אַ פעסטגעשטעלטען ווירטשאַפטלי-כען פּראָגראַם".

דער טעקסטיל שטרייק איז ווירקליך דער ערשטער עקזאַמען פאַר דער סאַ-נאַציע-רעגירונג, זי זאָל ווייזען, ווי אַזוי איז איהר שטעלונג צו דער פראַגע פון יקרות און אַרבייטס-לוין.

יער.

די סאָוויעטישע פיהרער זענען נישט אַנטיסעמיטיש

זיי זענען אָבער מאַכטלאָז צו קעמפען געגען אַנטיסעמיטישען סם

דאָס איז די מיינונג פון קערענסקי'ן וועגען אַנטיסע-מיטיזם אין רוסלאַנד.

נ י ו - י אָ ר ק, (יט"א) דער פיהרער און וואָרט-זאָגער פון דער ערשטער רע-וואָלוציאָנערער רעגירונג אין רוסלאַנד, אַלעקסאַנדער קערענסקי, וועלכער ווײלט איצט אין אַמעריקאַ. האָט אין אַ געשפּרעך מיט צייטונגס קאָרעספּאָנדענטען ערקלערט: בלויז אַ פּאָליטיש פרייע און עקאָנאָמיש געזונדע רוסלאַנד וועט פטור ווערען פון דער שעדליכער און שענדליכער אַנטיסעמיטישער מגפה, וואָס בושעוועט אין סאָוויעט-רוסלאַנד. איך מיין דערמיט נישט צו זאָגען, האָט קערענסקי צוגע-געבען, אַז די הויפּט-פיהרער פון דער באָלשעוויסטישער דיקטאַטור, וואָס הערשט איצט אין רוסלאַנד, זענען אַנ-טיסעמיטען. איז קיין מאָל נישט זיי וואָלטען געוויס נישט געוואָלט, אַז אַזעל-כע בעשטעפענישען זאָלען זיין אין רוס-לאַנד. זיי רעדען און שרייבען געגען יודען-האַס און זוכען מיטלען דעם דאָ-זיגען האַס אויסצוואָרצלען. זייערע רייד העלפען אָבער נישט. זיי זענען מאַכט-לאָז און דאָס איז דערפאַר, ווייל מיט זייער פאַלשער און שעדליכער עקאָנאָ-מישער פּאָליטיק בלאָזען זיי פונאַנדער אַנ'אַנטיסעמיטיש פייער און רופען אַרויס יודען-האַס צווישען מיליאָנען אוגוויסענ-דע און פערצווייפעלטע רוסישע מענ-שען פון פערשידענע שיכטען און קלאַ-סען. דער אַנטיסעמיטישער גייסט האָט לעצטענס פער'סמט דאָס בלוט פון אַ גרויסע צאָהל אַפילו סאָוויעטישע בע-אַמטע און קאָמוניסטישע פּאַרטיי-טוער. די פינסטערע כוואַליע וואַקסט נישט נאָר געגען יודען. זי געפינט אויך איהר אויס-דרוק אין אַ ביטערער שנאה צו אַלץ, וואָס איז נישט רוסיש, צו אַלע פרעמדע: צו די גרוזינער, אַרמענער אוקראינער א. א. וו.

מיט אַ בעזונדערען שטאָלץ האָט דער געוועזענער פיהרער פון דער רעוואָלו-ציאָנערער רעגירונג דערמאָנט דעם פאַקט, אַז אין די ערשטע 7 מאָנאַטען פון דער גרויסער רוסישער רעוואָלוציע איז פון דער רוסישער שפּראַך פערשוואונ-דען געוואָרען דאָס וואָרט „זשיד". דער מיליטערישער קאָמוניזם האָט דאָס שענד-ליכע וואָרט ווידער אויפגעלעבט און דער „נעפּ" האָט איהם נאָך מעהר פער-שטאַרקט.

ענדיגענדיג דאָס געשפּרעך האָט קע-רענסקי געזאָגט, אַז ווען די קאָמוניס-טישע דיקטאַטור וועט אָבטרעטען איהר פּלאַץ פאַר אַ פרייען רוסלאַנד וועט מעג-ליך זיין מיט ערפאָלג צו בעקעמפען דעם אַנטיסעמיטיזם און די ווילדע שפּי-מונג פון ראַסען-האַס, וועלכע ער האָט געשאַפען.

עמיגראַציע קיין קאַנאַדע

האָט זיך לעצטענס פערשטאַרקט.

אָ ט אָ וו אַ, (יט"א) לויט דעם בעריכט פון עמיגראַציאָנס דעפּאַרטאַמענט פון דער קאַנאַדער רעגירונג, וואָס איז איצט פער-עפענטליכט געוואָרען, איז צו זעהען, אַז די עמיגראַציע קיין קאַנאַדע האָט זיך אין משך פון די לעצטע 10 מאָנאַטען פערגרעסערט אויף 55 פּראָצענט אין פערגלייך מיט דער איינוואַנדערונג אין פאַריגען יאָהר אין פערלויף פון די לעצטע 10 מאָנאַטען זענען אַריינגעקומען קיין קאַנאַדע 118,199 עמיגראַנטען. מיט אַ יאָהר צוריק זענען אין משך פון די זעלבע 10 מאָנאַטען אַריינגעקומען בלויז 67,439 איינוואַנדערער.

לואי מאַרשאַל רופט די אַמערי-קאַנער יודען

צו אַ געמיינזאַמער אַרבייט לטובת ארץ-ישראל.

פ י ל אַ ד ע ל פ י ע. (י.ט.א.) דאָ איז פערעפענטליכט געוואָרען אַ בריף פון לואי מאַרשאַל צום ריכטער וויליאם לואי פאָרזיצער פון דער ארץ-ישראל-קאָמפּאַניע אין אַמעריקאַ, אינ'ם בריף שטעלט זיך מאַרשאַל אָב באריכות אויף דער געמיינזאַמער טעטיגקייט צווישען ציוניסטען און נישט ציוניסטען בנוגע דער ארץ-ישראל'דיגער אויפבוי-אַרבייט ער שרייבט: ווען די מיינונגס-פערשי-דענהייטען, וואָס האָבען געהערשט צווי-שען דעם אַמעריקאַנער יודענטום זענען אויסגעגלייכט געוואָרען אויף אַ צופרי-דענשטעלענדען אופן און ווען עס איז געשאַפען געוואָרען אַ פולקאָמע האַר-מאָניע, איז צו האָפען, אַז מיר וועלען קענען אַרבייטען אַלע צוזאַמען לטובת די אונטערנעמונגען אין וועלכע עס איז פעראינטערעסירט יעדער אויפריכטיגער יוד.

היינט-צו-טאָג, ווען די נויט אין ארץ-ישראל איז שטאַרק, ווען די אויפבוי-אונג-אַרבייט, וועלכע איז נויטיג פאַר דער ענטוויקלונג פון פּאַלעסטינע, מוז פּראָגרעסירען און ווען אין דער זעל-בער צייט איז פערהאַנען אַ פראַגע פון שאַפען אַ באַלדיגע הילף זאָג איך גאַנץ קלאָר, אַז נישט קוקענדיג אויף די מיט-פערשטענדינישען פון פריהער מוז יעדער איינער פון אונז בעטראַכטען פאַר זיין פליכט צוקומען מיט באַלדיגער רעטונג.

דאָס יודישע שול-וועזען אין בולגאַריען.

ס פ י אָ, (יט"א) היינט-צו-טאָג האַלטען אויס די יודישע קהלות אין בולגאַריען 25 שולען, אין וועלכע עס לערנען זיך 3,525 קינדער. דער אַלגעמיינער בודזשעט פון די שולען בעטרעפט 7.600,000 לעוואס אַ יאָהר. דער גאַנצער בודזשעט ווערט געדעקט דורך די יודישע קהלות און פאַלט צולאַסט אויף די יודישע שטייער-צאָהלער. די צענטראַלע יודישע קאָנסיסטאָריע מאַכט פערשידענע בעמיהונגען אויף צו בעקומען אַ שטענדיגע סובסידיע פון דער רעגירונג פאַר'ן יודישען שול-וועזען אין דער הויך פון אַנדערהאַלבען מיליאָן לעוואס.

יודישע סטודענטען דאַרפען נישט זיין בעת קריסטליכע תפילות.

ב אַ ס אַ ל א, (יט"א) דאָ איז פאָרגע-קומען אַ פּראָצעס געגען אַ יודישען סטו-דענט, וועלכער האָט זיך ענטזאָגט צו בעזוכען קריסטליכע תפילות, אין וועל-כע עס בעטייליגען זיך אַלע שילער פון היגען מיליטערישען אינסטיטוט. דער פּראָצעס האָט אַרויסגערופען אַ גרויסען אינטערעס אין פערשידענע קרייזען.

דער ראַט פון אינסטיטוט האָט אויס-געשלאָסען דעם סטודענט פון אינסטיטוט און אָנגעקלאָגט זיין פאָטער אין געריכט ער זאָל בעצאָהלען שכר לימוד פאַר זיין זוהן פאַר אַ יאָהר צייט, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס זיין זוהן איז פון אינסטי-טוט בעזייטיגט געוואָרען. ווען דער ריכ-טער האָט זיך בעקענט מיט'ן אינהאַלט פון פּראָצעס, האָט ער געגלויבט די האַנדלונג פון יודישען סטודענט פאַר זיין מוט נישט מותר צו זיין אויף זיינע פּרינציפּען, און בעפרייט דעם פאָטער פון סטודענט צו בעצאָהלען די סומע, וועלכע איז פון איהם געפאָדערט גע-וואָרען.

ווי אַזוי ראַספּוטין האָט פערשאַפט אַ שטעל

אַ היימלאָזע יודישע מיידעל.

פון דער נישטלאַנגער פערגאַנגענהייט.

ווער האָט דאָס נישט געהערט עפּעס וועגען דעם גרויזאַמען גרישאַ ראַספּוטין, אונטער וועמענס איינפלוס עס האָט זיך געפונען דער גאַנצער קייזערליכער הויף פון ניקאָלאַי דעם צווייטען. ווער האָט דאָס נישט געערט און דערציילט וועגען דעם איינפאַכען, אָבער כּוח'פולען מאַניק, וועלכער האָט מיט איבערנאַטירליכע כּוחות בעזיגט די גאַנצע קייזערליכע פאַמיליע, און די דעמאָלטיגע ביוראָקראַטישע און איידעליגע געזעל-שאַפט. זייער פיל האָט מען וועגען איהם גערעדט און געשריבען. דעם שרייבער פון די שורות איז געלונגען זיך צו דערוויסען פון זיכערע מקורים פאָלגענ-דען עפּיזאָד, וואָס איז פאָרגעקומען צווישען ראַספּוטינען און באַנקיר מיטיאַ רובינשטיין. דער עפּיזאָד איז כאַראַק-טעריסטיש, ערשטענס, דערפאַר, וואָס ער ווייזט, אויף ווי ווייט עס האָט דער-גרייכט די אָנערקענונג און יראת-הכבוד פון דעם פאַרפירערישען גרישקאַ צווי-שען דער דעמאָלטיגער פעטערבורגער געזעלשאַפטליכקייט, און, צווייטענס, בע-ווייזט ער, אַז ראַספּוטין האָט זיך גע-פונען אין פריינטליכע בעציאונגען צו מיטיאַ רובינשטיין.

די פריוואַט-וואוינונג פון ראַספּוטינען האָט זיך געפונען אין פעטערבורג אויף גאָראָכאָווער גאַס 64, פון אינדערפריה ביז שפּעט אין דער נאַכט איז זיין דירה בעוואַכט געוואָרען פון 4 אָכראַניקעס: צוויי האָבען שטענדיג דיזשורירט אויפן טרעפּ ביי'ם אַריינגאַנג און צוויי בי'ם טויער. אין דער זעלבער הויז אויף דעם זעלבען טרעפּ, נאָר מיט איין עטאַזש נידריגער, אונטער ראַספּוטינ'ס דירה, האָט געוואוינט אַ געוויסע פאַמיליע ל–ן. נישט איין שלאָפלאָזע נאַכט האָט די פאַמיליע ל–ן דורכגעמאַכט צוליב די הוליאַנקעס, וואָס פלעגען ביי ראַספּוטי-נען זיך פערציהען ביז איבער חצות. נאַכט-איין, נאַכט-אויס פלעגען זיך אי-בער'חזר'ן די שיכור'ע און ווילדע טענץ פון דעם, וועלכער איז דערהויבען גע-וואָרען פון דעם צאַר און צאַריצע אין דער מדרגה פון אַ נביא און הייליגען.

כדי נישט אַריינצופאַלען אין לייטישע מיילער, האָט ראַספּוטין געגומען זיך אינטערעסירען, ווער עס פערנעמט די אונטערשטע וואוינונג און וואָס דאָס זע-נען פאַר אַ מענטשען, אויב מען קען זיך אין זיי אָנטרויען. אַז זיי וועלען נישט פונאַנדערפּויקען אין דער עפענטליכקייט וואָס עס קומט ביי איהם פאָר. ראַספּו-טין האָט צוליב דעם טאַקע עטליכע מאָל בעזוכט די וואוינונג פון ה. ל–ן. ער פלעגט האָבען גאַנץ פריינטלעך און היימיש זיך פונאַנדערריידען מיט זיין שכן.

איינמאָל שבת צו נאַכט, דאָס איז גע-ווען סוף יאַנואַר 1916 יאָהר איז אַריינ-געקומען ראַספּוטין צו ה' ל–ן אויפ'ן טיש האָבען זיך נאָך געפונען שירים פון מלוה-מלכה און אַ פלעשל מיט הבדלה-ווייון. ראַספּוטין האָט געוואָרפען אַ גירי-גע אויגעל אויפ'ן הבדלה-וויין (פאָרט אַ פויער). מען האָט איהם גלייך אָנגע-גאָסען אַ גאַנץ גלאָז וויין, ראַספּוטין האָט דעם וויין גאַנץ געמיטלעך אויסגעטרונ-קען און פערפיהרט אַ פריינטליכען שמועס מיט ה' ל–ן. צו יענער צייט האָט זיך ביי ה' ל–ן געפונען אַ היימלאָזע פריי-ליין פון וויטעבסק, אַ געוויסע ד–ר, וועלכע האָט בשום: ופן נישט געקענט קריגען קיין בעשעפטיגונג, כדי צו פער-דינען אויף דורכצולעבען.

ה' ל–ן האָט אַ טראַכט געטאָן: אפשר וועט ער דורך ראַספּוטינס פּראָטעקציע בעקומען אַ וואָס פאַר נישט איז בע-שעפטיגונג פאַר דער פריילין, און צווייפלענדיג און אומזיכער ווענדעט ער זיך צו ראַספּוטינען: „גריגאָרי יעפי-מאָוויטש! אָט שטייט דאָ אַן אָרימע היימלאָזע מיידעל, גיב איהר אַ שטעל אין וואָס פאַר נישט איז באַנק".

„גוט, — ענטפערט ראַספּוטין. ער האָט אָפּגעריסען אַ ווינקעל פּאַפּיר פון אַ ספר וואָס האָט זיך איהם גראָד געמאַכט אונ-טער'ן האַנד, און האָט אָנגעשריבען פאָלגענדע ווערטער-קראַקוליעס (ווי בעוואוסט, איז ראַספּוטין געווען שוואַך אויפ'ן פעדער). דאַי עטאַי יעווריעיקיע מיעסטאָ וו'טאָוויאָם באַנקיע גיב דער יודין אַ שטעלע אין דיין באַנק.

אונטערגעשריבען „גריגאָרי".

די פריילין, אַ פערוואונדערטע, וואָס ראַספּוטין דערמאָנט נישט אין פּאַפּירל קיין טערזאָן, פרעגט איהם, אין וועלכען באַנק דאַרף זיך זי דערמיט ווענדען. ענטפערט ראַספּוטין:

אין וואָסער באַנק ס'איז.

די פריילין ד–ר האָט זיך געווענדעט מיט דעם אין פראַנצויזישען באַנק, וואו דער גאַנצער „קאָקער" איז דאַן געווען דער גרויסער פינאַנצען-קענער און סעקרע-טאַר פון פינאַנץ-מיניסטער וויטע, דמיטרי רובינשטיין, דער איניציאַטאָר און גרינ-דער פון דעם באַנק. גאַנצע מחנות פון אַרבייטסלאָזע און היימלאָזע יודישע אינ-טעליגענטען פלעגען אָפּשלאָגען די טירען ביי דמיטרי רובינשטיין אין פראַנצויזי-שען באַנק. וואָכען פלעגען פערלויפען (צוליב די גרויסע רייהען, איידער מען פלעגט זיך דערשלאָגען צו איהם מיט אַ בקשה וועגען אַרבייט אָדער אונטער-שטיצונג. ווי נאָר די פריילין אָבער האָט פאָרגעוויזען רובינשטיינען דאָס אָנגע-טענטעלטע צעטעלע מיט ראַספּוטינס אונטערשריפט, האָט ער איהר תיכף ומיד געזאָגט: „קומט דעם 1-טען פעברואַר איז דאָ פאַר אייך אַ שטעל אין פראַנצויזי-שען באַנק, און גיט איבער מיין פריינט ראַספּוטינען, אַז איך האָב זיין בקשה דערפילט".

עס איז אויך ווערט צו פערצייכנען, וואָס ראַספּוטין האָט אַרויסגעזאָגט פאַר דעם ה' ל–ן אין אָנהויב פון מלחמה-אויסברוך. ווען איבעראַל האָט געהערשט די מיינונג, אז דער קריג וועט מעהר ווי 3–4 חדשים נישט געדויערן, האָט ראַספּוטין שוין געזאָגט, אַז ער וועט גע-דויערן יאָהרען. ער האָט אויך אַמאָל אין אַ שמועס דערציילט, אַז ער האָט ניקאָ-לאַיען געוואָרנט, ער זאָל געבען פריי-הייט דער גאַנצער געזעלשאַפט בכלל און יודען בפרט: „די גיב זיי בעסער פרייהייט, ווייל אויב זיי וועלען אַליין נעמען, וועט דיר זיין ערגער..."

אין דעם מוזען מיר מודה זיין, אַז ראַספּוטין האָט ווי געהעריג אָפּגעשאַצט די דעמאָלטיגע סיטואַציע און האָט טאַ-קע אָפּגעטראָפען אויף אַ האָר. נאַטיר-לעך, קיין פּראָדוקט פון גרויס פּקחות און אויסגערעכנטקייט איז דאָס נישט, ווייל מען האָט דאָס פאָראויסגעזעהן פון פערשידענע זייטען.

העניך מולער.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
21. מערץ 1927.

נייער פאלקסבלאט
21. מערץ 1927.

21
מאנטאג
יז
אדר ב תרפ"ז

מערץ
זון-אויפגאנג 5.37
זון-אונטערגאנג 5.50
לענג פון טאג 12,13

1905
ווערט אריינגעצויגען אין מיליטער:

(:) אין די לעצטע טעג בעקומען די יונגעלייט פון יאהר-גאנג 1905 אויפ-פאדערונגען זיך צוצושטעלען זיך צום מיליטער.

די, וועלכע בעקומען נישט די „וועזוואניעס", דארפען זיך אליין מעלדען אין פ. ק. או. נאך די אויפפאדערונגען.

דער טערמין פון אריינציהען דעם יאהרגאנג 1905 ענדיגט זיך דעם 1-טען אפריל.

קאנטראל-קאמיסיע פון פינאנץ-מיניסטעריום אין לאדז.

(:) נעכטען האט אין לאדז געוויילט א קאמיסיע פון פינאנץ-מיניסטעריום, וועלכע האט אום סאמע זונטאג דורכגעפיהרט א קאנטראל פון דער טעטיגקייט פון אלע היגע פינאנץ-אמטען.

מרבה נכסים...
ס'וועלען זיין מעהר פינאנץ-אמטען אין לאדז...

(:) דער לאדזער פינאנץ קאמער ארבייט איצט אויס א פלאן פון פונאנדערטיילען די שטאט אויף 12 פינאנץ-אמטען, אנשטאט ווי ס'איז ביז איצט געווען נאר 9.

דאס פראקטישע דורכפיהרען דעם פלאן וועט אבער אנטרעפען אויף שוועריגקייטען, מחמת עס פעהלען לאקאלען.

דער מעטאל-שטרייק דויערט.

(–) אין דעם מעטאל-שטרייק אין לאדז איז נישט אריינגעקומען קיין שום ענדערונג. די מעטאל-פאבריקאנטען האלטען זיך ביי דאס זייעריגע, אז קיין שום הוספה וועלען זיי נישט געבען. אויך די ארבייטער זענען ענטשלאסען צו שטרייקען ווייטער.

פון יודישען טעאטער.

היינט קומט פאר אין „סקאלא"-טעאטער די לעצטע פארשטעלונג פון דער ווארשאווער טרופע.

עס קומט פאר א גרויסע פאפולערע פארשטעלונג, ס'ווערט געשפילט „אחשורוש".

„באר יעקב" אין „קאסינא".

מיט גרויס ערפאלג ווערט דעמאנסטרירט טעגליך דער הערליכער יודישער פילם „באר יעקב" דער גלענצענדער פילם קען פערצעכענט ווערען צו די שענסטע יודישע בילדער, סיי אין די וואונדערליכע נאטור-אויפנאהמען און סיי אין דער רעזשי. די ספאנסען זענען שטארק געזוכט. דער וועלכער האט נאך נישט געזעהן דעם פילם, וועט זיכער נישט אדורכלאזען די געלעגענהייט און זעהען דאס בילד. די הויפט-ראלע שפילט בעטי בליט, די וועלכע האט אונז בעצויבערט אין דער ראלע פון מלכה שבא.

ווער חיים.

(–) פרייטאג איז ארויס פון דער שטוב דער 10 יעהריגער פינטשעווסקי פון פאנסקא 29 און ביז איצט נישט צוריקגעקומען. דער פערשוואונדענער איז א טויב שטומער, טראגט שטיוועל און א ציקליסטען-היטעל, ווער עס ווייסט עפיס וועגען איהם ווערט געבעטען מיטצוטיילען צו פינטשעווסקי אויף פאנסקא 29.

קהלה פיהרט א פסח-אקציע.
די נעכטיגע זיצונג פון קהלה-פערוואלטונג.

נאך א הפסקה פון איבער 2 חדשים איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג, וועלכע האט זיך פערנומען מיט דער לויפענדער קהלה-ארבייט. צו דער זיצונג זענען געקומען אלע דאזארעס א חוץ דעם וויצע-פארזיצער דאזאר בערגער, דעם דעפ. מינצבערג און דעם פארשטעהער פון ראבינאט.

אזוי ווי דער נייער פרעזעס דאזאר רוס איז נאך נישט בעשטעטיגט, האט דעם פארזיץ געפיהרט דעפ. ד"ר ראזענבלאט.

אויפ'ן טאג-ארדנונג: קאמוניקאטען, פסח-הילף-אקציע.

פון די אינטערנאטען „פאמאץ" און „העלענובעק" איז אנגעקומען א איינלאדונג צו דער פייערונג פון 50-יעהריגען יובילייי פון זייער פארזיצער ה' מ. ח. רומקאווסקי. צו דער פייערונג ווערען דעלעגירט די דאזארעס קארא און פליוואצקי.

די קאנסטאנטינער קהלה האט זיך געווענדעט נאך שטיצע פאר די נשרפים. ס'איז בעשלאסען געווארען צו אסיגנירען 300 זל. די אנגעשטעלטע פון בית-החיים האבען זיך געווענדעט וועגען העכערן פאר זיי די לוינען. זייער ביטע איז נאכגעקומען געווארען. דעם וועטער פון משוגעים-הויז אויף ווערסאלא, וועלכער איז מיט א צייט צוריק אבגעזאגט געווארען איז בעשלאסען געווארען אויסצוצאהלען א ערגיטיגונג פאר דריי חדשים.

די אקציע פון בעזארגען די קראנקע אין די שפיטאלען און די ארעסטאנטען מיט פסח-עסען איז איבערגעגעבען געווארען ראטמאן י. י. בערמאן. דער פעלד-ראבינער פולקאוויק מיזעס האט זיך געווענדעט צו דער קהלה, אז מען זאל אסיגנירען פאר די זעלנער אויף די קרעסען שטיצע פאר פסח-הילף. ס'איז אסיגנירט געווארען 300 זל.

מ'טרעט צו צו דער הילפס-אקציע, דאזאר ניימאן רעפערירט די פראגע. ער טיילט מיט, אז דער קהלה-ראט האט אסיגנירט 140 ט. זלאטעס פון דעם 100 ט. אויף דער אייגענטליכער פסח הילף און 40 ט. אויף אויסצוצאהלען 20 פראצ. פון די סובסידיעס.

דאזאר רוס לעגט פאר אויסצוועהלען א קאמיסיע און איהר איבערגעבען דאס שאפען די געלד מיטלען און דאס פערווענדען זיי. דער פארשלאג רופט ארויס א לענגערען ויכוח און צום סוף ווערט ער אנגענומען און ס'ווערט געוועהלט א קאמיסיע פון 7 פערזאן: קארא, האפמאן, ניימאן, פליוואצקי, ווייצמאן, זעלמאנאוויטש און זאמערפעלד. די דאזארעס שוויטאלאווסקי און ווארדיסלאווסקי האבען זיך אפגעזאגט אריין אין דער קאמיסיע. דאזאר זעלמאנאוויטש גיט אפ אן ערקלערונג, אז די „אגודה" סאבאטירט די ארבייט, און וועט זיך שפעטער וועלען ארויסדרייהען פון די פערפליכטונגען מיט דעם מאטיוו, אז זיי האבען זיך נישט געקענט בעטייליגען אין דער קאמיסיע צוזאמען מיט א סאציאליסט, ארום זיין ערקלערונג ענטשטעהט א ויכוח און ס'ווערט בעשלאסען זי נישט צו נעהמען אין אכט. דערויף ווערט די זיצונג געשלאסען ארום האלב 2 א זייגער ביינאכט.

זייט'ן לעצטען יאהר איז עס די פראדוקטיווסטע זיצונג.

היינט הויבען אויפסניי אן צו ארבייטען די לאדזער פאבריקען.
וואס עס זאגען די אינדוסטריעלער און ארבייטער-פארשטעהער וועגען פערענדיגטען שטרייק

(–) וועגען דעם אופן פון פערענדיגען דעם שטרייק אין דער טעקסטיל-בראנזשע האבען זיך ארויסגעזאגט די פארשטעהער פון די אינדוסטריעלער און די ארבייטער.

ד"ר בארשטשינסקי

האט געזאגט:

נאך לאנגע וואקלענישען און בעטראכטונגען האבען מיר בעשלאסען אנצונעהמען די אינטערווענץ פון דער רעגירונג אין דער פראגע פון טעקסטיל-שטרייק. מיר האפען, אז די ארביטראזש-קאמיסיע וועט פאר'ן ארויסגעבען די ענטגילטיגע דעציזיע נעהמען גענויע אינפארמאציעס וועגען צושטאנד אין דער אינדוסטריע און ס'וועלען אויסגעמיטען ווערען צופעלליגע איבעראשונגען, וואס שייך דעם ערלעדיגען פון דער צעט פראגע, פערשטעהען מיר דאס אזוי, אז ס'האנדעלט זיך וועגען ערלעדיגען די לוינען נאר פון די ארבייטער.

דער פארשטעהער פון די ארבייטער

דעפ. שטשערהאטשי

האט ערקלערט, מיר האבען שוין עטליכע מאל אויפמערקזאם געמאכט, אז נישט האבענדיג אין פרינציפ געגען דער אינטערווענץ פון דער רעגירונג, וועלען מיר זיך צו דער רעגירונג אליין נישט ווענדען, זייענדיג זיכער אין אונזערע כחות. צוליב דעם, וואס די רעגירונג איז ארויסגעטרעטען מיט אן'אינטערווענץ אויס אייגענער איניציאטיווע, האט זיך נאר געהאנדעלט וועגען דעם, אז דער ארביטראזש זאל אויך חל זיין אויף די האנדעלס-אנגעשטעלטע און פאבריקס מייסטער, וועלכע זענען סאלידאריש געשטאנען אין קאמף.

מיר גלויבען, אז די רעגירונג וועט פערשטעהען אונזערע גערעכטע פאדערונגען.

פייערונג פון מ. ח. רומקאווסקי'ס 50-יעהריגען יובילייי

נעכטען איז אין „העלענובעק" פארגעקומען די פייערונג פון 50-יעהריגען יובילייי פון'ם בעקאנטען לאדזער געזעלשאפטליכען טוער אויפ'ן געביט פון יתומים-פערזארגונג ה' מ. ח. רומקאווסקי.

צו דער פייערונג זענען געקומען א גרויסע צאהל פריינד און פערעהרער פון'ם יובילאר, פארשטעהער פון געזעלשאפטליכע אינסטיטוציעס און פעראיינען, קהלה, ציוניסטישע ארגאניזאציע, פרעסע א. אז. וו.

די פייערונג עפענט דער וויצע-פרעזעס פון העלענובעק ה' ל. אוריסאן. ער טיילט מיט, אז די פערוואלטונגען פון „העלענובעק" און „פאמאץ" האבען בעשלאסען צו פייערען דעם 50-יאהריגען יובילייי פון זייער פרעזעס רומקאווסקי, בעשלאסען איהם איינצושרייבען אין גאלדענעם בוך פון „קרן-קימת" און אויסהענגען זיינע פארטרעטען אין „פאמאץ" און אין דעם זאל פון בית-יוסף. ביז ס'וועט אויסגעבויט-ווערען דאס נייע הויז. דערביי טיילט ער מיט, אז 100 טויזענד ציגעל אויף צו בויען דאס נייע הויז זענען שוין געקויפט און מ'וועט באלד צוטרעטען צום בוי פון א טישלעריי און שלאסעריי. דער רעדנער בעגריסט דאן דעם יובילאר און ווינשט לאנגע יאהר איהם און זיך אין א"י צוזאמענצוטרעפען מיט די קינדער, וועלכע ווערען דא ערצויגען.

דער ארקעסטער פון בר-כוכבא שפילט „התקוה". דאן בעקומט ס'ווארט צו א בעגריסונג א שילער גריגוואלד, וואס איז ערצויגען געווארען אין „העלענובעק" און איז שוין איצט זעלבסטשטענדיג. ער בעגריסט אין א לענגערע העברעאישע רעדע און אין נאמען פון איינינע און דרייסיג קינדער, וואס האבען בעקומען זייער ערציהונג אין „העלענובעק" און זענען שוין איצט געווארען זעלבסטשטענדיג האט ער דעם יובילאר דערלאנגט א מתנה א גרויסען בילד מיט די פאטאגראפיעס פון יובילאר און פון די קינדער.

אין נאמען פון דער יודישער קהלה בעגריסט דאזאר קארא ער בעדויערט, וואס צוליב פערשידענע סיבות האט די יודישע קהלה ביז איצט ווייניג געשטיצט אזא וויכטיגע אינסטיטוציע ווי דאס איז „העלענובעק" און ווינשט דעם יובילאר נאך לאנגע יאהרען צו ארבייטען לטובת די יתומים.

(א יתום שרייט אויס: נידער מיט דער קהלה, וואס וויל נישט שטיצען דעם העלענובעק).

אין נאמען פון ציוניסטישען קאמיטעט בעגריסט ה' גוטערמאן, ער רעדט וועגען די יתומים וועגען דער בעציהונג צו זיי אין דער געזעלשאפט און וועגען דעם ווי אזוי דער יובילאר האט אויפגעפיהרט די אויפגאבע פון דער געזעלשאפט בנוגע דעם יתום.

נאכדעם ווי ס'רעדען איינינע שילער און שילערינס פון „פאמאץ" (יודיש, העברעאיש און פויליש) וועלכע שענקען דעם יובילאר א רייהע מתנות, זיינע איינענע ארבייטען בעגריסט נאך א געוועזענער שילער פון „העלענובעק" אין נאמען פון „החלוץ".

דאן בעגריסט ד"ר ברוידע. דעפ. ד"ר ראזענבלאט בעגריסט אין נאמען פון ציוניסטישען צענטר. קאמיטעט. דער יובילאר, זאגט ער האט פערשטאנען ווי אזוי א פילאנטראפישען סענטימענט צו פערוואנדלען אין א נאציאנאל-געזעלשאפטליכער טעטיגקייט. ער האט בעקומען די אנערקענונג פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, וועלכע וועט איהם ווייטער מיטהעלפען אין זיין ארבייט.

נאכדעם ווי ס'בעגריסען נאך דער פרויען-שוץ-פעראיין, יתומים הויז זגערזשער 40 — (ה' רייכענבאך) און ה' ראזענבערג פון „נייעם פאלקסבלאט" האבען די קינדער אויפגעפיהרט א פורים-פארשטעלונג און ביי א געמיטליכער שטימונג, ביי שעהן-סערווירטע טישען האט דער עולם נאך לאנג פערבראכט.

דער בעקער-שטרייק אין לאדז.

(–) דער בעקער-שטרייק, וועלכער דויערט שוין אין לאדז פון פרייטאג אן, דויערט נאך.

ביידע צדדים זענען פארביסען און ס'קומען נישט פאר קיין שום אונטערהאנדלונגען.

אין די ווינקעל-בעקערייען ווערט אבער די ארבייט אויסגעפיהרט דורך די בעקער-מייסטער גופא און זייער הויזגעזינד און דעריבער בעקומט מען אין שטאדט ברויט לרוב, נאר די בעקער הייסען זיך צאהלען בעדייטענד טייערער.

ספארט.

„פאלאניא" (ווארשא) - „טוריסטען" 5:6 (3:0)

נעכטען איז אין לאדז פארגעקומען דער ערשטער גרעסערער מעטש. ס'האבען זיך געמאסטען די מייסטערס פון ווארשא און לאדז, „פאלאניא" און „טוריסטען". צום מעטש איז געקומען א 3000 קעפיגער עולם.

די מאנשאפטען זענען ארויסגעטרעטען מיט פאלגענדע שפילער:

„פאלאניא": גראס, בולאנאוו, האמבורגער, לאטט 1, לאטט 4, יאגלאווסקי, זשימאווסקי טופאלסקי, גראבאווסקי, יעלסקי, עמכאוויטש.

„טוריסטען": לאס, מארטשעווסקי, קאראש (פריהער „וו.ק.ס."), פילק, וויטלישעק, קולאוויאק, הערמאנס, קוביק סס., בערש (פריהער „אוניאן"), קוביק, אלטק, מיכאלסקי.

דעם מעטש הויבט אן „פאלאניא" און פיהרט אדורך א זעהר שטארקען אנגריף, וועלכער ווערט אבער ליקווידירט דורך קאראש'ן און דער באלעם געפינט זיך באלד אויף דער העלפט פון „פאלאניא".

„טוריסטען" האבען א לייכטען איבערגעוויכט, אבער א חוץ עטליכע קארנערען, וועלכע ווערען נישט אויסגענוצט געלינגט זיי גאר נישט צו ערצילען. אין דער 8-טער מינוט ערצילט בערש דאס ערשטע טויער פאר די „טוריסטען". דאס שפילען גלייכט זיך איינציגוויי אויס. „פאלאניא" איז עפטער אונטער'ן געגנער'ס טויער אבער, צוליב דעם וואס קאראש און לאס זענען אויף דער וואך קענען זיי גארנישט אויפטון. אין דער 28-טער מינוט פערגרעסערט וויטלישעק דעם רעזולטאט אויף 2:0 דורך אן'עלפמעטער-שטויס. „פאלאניא" וויל אונבעדינגט דעם רעזולטאט ענדערן, דאס געלינגט זיי נישט. אין דער 35-טער מינוט פון הערמאנס א צענטער שיסט בערש א דריט טויער.

די צווייטע העלפט, צו וועלכע „פאלאניא" איז צוגעטרעטען מיט א רעזולטאט 3:0, ברענגט איהר מעהר גליק ווי די ערשטע.

שוין אין דער 3 מינוט שיסט „פאלאניא" דאס ערשטע טויער. „פאלאניא" איז איצט אן'אפטער גאסט ביי „טוריסטען'ס טויער. ס'איז צו בעמערקען, אז זיי ווילען אויסגלייכען דעם רעזולטאט. אין דער 8 מינוט ענדערט דעם רעזולטאט טופאלסקי אויף 2:3 און אין דער 15 מינוט אויף 3:3.

איצט איז דאס שפילען א גלייכעס. אין דער 25 מינוט פון א קאמבינאציע קוביק אל., הערמאנס, קוביק, בערש — שיסט דער לעצטער א טויער (3:4) און אין דער 30. מינוט פערגרעסערט קוביק, דעם רעזולטאט אויף 3:5 פאר די „טוריסטען". „פאלאניא" רייסט זיך ווידער צום אנגריף און ערצילט דעם רעזולטאט אויף 5:6 צו איהר גונסטען און דער דאזיגער רעזולטאט בלייבט שוין נישט געענדערט.

ריכטער ה' דאנציגער — זעהר גוט.

אין אלגעמיין איז דער מעטש געוועזען זעהר אינטערעסאנט, געפיהרט אין א שארפע טעמפא דורך ביידע צדדים. א רעמי-רעזולטאט 5:5 וואלט גענוי אפגעשפיגעלט די כוחות.

אויסגעצייכענט האבען זיך פון „פאלאניא": טופאלסקי, גראבאווסקי מיט זייערע שארפע שאסען און קאמבינאציע און בולאנאוו אין דער פערטיידיגונג, פון „טוריסטען": לאס און טויער און קולאוויאק, דאגעגען מארטשעווסקי האט זעהר שוואך געשפילט.

מ. א-ן.

„ל. ק. ס." (א) - „ל. ק. ס. (ב) 8:1

*

„וו. ק. ס." — „אוניאן" 3:3 (0:1).
„וו. ק. ס." האט שוין געפיהרט 3:0. אין די לעצטע מינוטען גלייכט „אוניאן" אויס.

ריכטער ה' בירקא.

*

„נ. מ. ס." — „סקאל" (וגערוש) 1:3.

וואס דארפען טוהן די בעזיצער פון אמעריקאנער פאליסען?

ערקלערונג פון פוילישען גענעראל־קאנסולאט אין ניו־יארק.

...י טעג האט דאס העכסטע אפעלאַ־...אנס־געריכט אין אלבאני, די העכסטע ...טרינסס־אינסטאנץ אין שטאט ניו יארק, ...ארויסגעגעבען אן אורטייל, אויפ'ן סמך ...ן וועלכען די בעזיצער פון אמערי־...קאנער אסעקוראנץ־פאליסען, וועלכע ...ענען ארויסגעשטעלט אין רובל'ס, ווע־...ען קענען מאהנען דורך די אמעריקא...נער געריכטען דאס געלד, וואס קומט ...ן די אמעריקאנער פערזיכערונגס־...געזעלשאפטען. ווי בעוואוסט, האט ...נוגע די פאר מלחמה'דיגע פערזיכערונ־...גען אין די פעטערבורגער פיליעס פון ...די אמעריקאנער געזעלשאפטען, די גע־...זעצגעבענדע מאכט פון שטאט ניו־יארק ...ארויסגעגעבען דעם 5 טען אפריל 1926 ...אויסנאַהמע־געזעץ צו דער ציוויל־פראָ־...צעדור, אין זין פון וועלכער די אמע־...ריקאנער געריכטען טארען נישט בע־...האנדלען קיין אנקלאגעס בנוגע פער־...זיכערונגען פון דעם מין, ביז נאך דער ...אָפיציעלער אנערקענונג פון דער רוסי־...שער סאוויעטישער רעגירונג דורך די ...פאראייניגטע שטאטען. דאס אויבענדער־...מאהנטע געזעץ איז דורך די אדוואַ־...קאטען פון פוילישען גענעראל־קאנסו־...לאט און דורך די פארשטעהער פון א ...ריי אסעקורירטע אנגעקלאגט געוואָ־...רען אלס אזעלכעס, וואס איז נישט אין ...איינקלאנג מיט דער קאנסטיטוציע. נאכ'ן ...ארויסקומען א דעציזיע פון געריכט פון ...דער ערשטער אינסטאנץ, וואס אנערקענט

דאס דאזיגע געזעץ אלס נישט קאנ־סטיטוציאנעל, איז דער ענין איבערגע־גאנגען צום אפעלאציאנס־געריכט אין דער שטאט אלבאני, דער הויפט שטאדט פון שטאט ניו יארק.

איצט, נאכדעם, ווי דאס העכסטע געריכט האט בעשטעטיגט דעם אורטייל פון דער ערשטער און צווייטער אינ־סטאנץ, דארפען די אינטערעסירטע פא־ליסען־בעזיצער אין פוילען ארייבטראָ־גען זייערע תביעות אין די ניו־יארקער געריכטען, וואס קען אויך געשעהן דורך דער פערמיטלונג פון פוילישען גענע־ראל־קאנסולאט אין ניו יארק, וואס האט זיך די לעצטע צייט אקטיוו בעטייליגט אין דער אקציע געגען די אמעריקא־נער געזעלשאפטען.

לויט אן ערקלערונג פון פוילישען גענעראל־קאנסולאט דארף מען כדי צו פערפיהרען א געריכטס־פראצעס צו־שיקען:

1) די פערזיכערונגס־פאליסע אין אָרי־גינאל.

2) די קוויטונגען פאר די בעצאהל־טע פרעמיעס.

3) א בעפולמעכטיגונג אויף א ביי־געלעגטען פארמולאר.

4) אן אָפּקאפּ פון א כלומר'שריגער צע־טיפיקאַט? ... סיע אויפ'ן בייגעלעגטען פארמולאר.

בעמערקונג צום פונקט 3: די בע־פולמעכטיגונג לויטעט אויפ'ן נאמען פון אדוואקאט וויקטאר גארץ, דעם רעכטס־קאנסולענט פון פוילישען גענעראל־קאנסולאט, וועלכער וועט אויפ'ן גרונד פון מיט איהם געשלאסענעם אָבמאַך טראגען אלע קאסטען פון פיהרען דעם פראצעס אויף זיין אייגענע רי־זיקא. די דאזיגע קאסטען קען ער אראָפּ־ציהען ערשט אין פאל ווען ער וועט געווינען דעם פראצעס, ווי אויך זיין האנאָראר אין דער הויך פון 25 פראצ. פון דער געוואונענער סומע.

בעמערקונג צום פונקט 4: צוליב דעם, וואס אויסלענדער, וועלכע פערפיהרען א פראצעס אין אן אמעריקאנער געריכט, זיינען מחויב איינצולעגען א קויציע אין דער הויך פון אנ'ערך 200 דאלאר, מוז מען, כדי אויסצומיידען די דאזיגע קוי־ציע, מאכען א כלומר'שדיגע צעסיע אויפ'ן בייגעלעגטען פארמולאר (די צע־סיע פארמולארען שיקט צו אומויסט דער פוילישער גענעראל־קאנסולאט אין ניו־יארק) די פערזאן פון צעסיאנער וועט דאס קאנסולאט שפעטער בעשטי־מען, צוליב דעם דארף מען די צעסיע אונטערשרייבען דערווייל אין בלאנקא.

אלע דערמאהנטע דאקומענטען דאר־פען ווערען לעגאליזירט דורכ'ן אמערי־קאנער קאנסול אין ווארשא.

דער אדרעס פון פוילישען גענעראל־קאנסולאט איז:

Consulate general of Poland
953 Third Aven Naw-York.

כולינאנעם בעפאלען אנ'עלטערן־פערזאמלונג

פון די שילער פון „פאוושעכנע" שולע.

(–) נעכטען אין אָוונד האט אויף פאלודניאווע 36 געדאַרפט פארקומען א פערזאמלונג פון די עלטערן פון די קינדער, וועלכע לערנען זיך אין די „פאוושעכנע" שולען.

צו דער פערזאמלונג איז געקומען א חיבשער עולם. אבער פלוצלינג האבען זיך אין זאל אריינגעריסען שקצים־אויס־ווארפען און אנגעהויבען שלאגען מכות־רצח.

עטליכע יודען זענען שווער און לייכט פערוואונדעט געווארען און מען האט שפעטער געמוזט צו זיי ארויסרו־פען פאגאטאוויע.

די צושלאגענע יודען האבען זיך ענדליך אנגעהויבען אליין פערטיידיגען און די שלעגערס זענען אוועק. מ'איז געלאפען נאך פאליציי אבער אין דער גאנצער געגענד איז קיין פאליציאנט נישט געווען. ערשט שפעטער איז אנ־געקומען פאליציי.

א סענסאציאנעלער אווענד אין לאדז

מאן און פרוי פאר'ן געריכט פון דער געזעלשאפט.

קומענדיגען פרייטאג וועט אין פיל־הארמאניע זאל פארקומען א סענסאציא־נעלער אווענד: ס'וועט פארקומען אנ'־עפענטל'כער משפט איבער מאן און פרוי.

שוין די טעמע אליין זאגט זעהר א סך. בכלל לאזט זיך ווענען דעם זעהר און זעהר א סך זאגען. בפרט נאך ווען אין דעם „טריבונאל" געפינען זיך אזעל־כע פערזענליכקייטען, ווי: דער בע־ריהמטער יודישער שריפטשטעלער יואל מאסטבוים (עקספערט), דער דיכטער מלך ראוויטש (פערטיידיגער) און דער דיכטער אהרן צייטלין (בעשולדיגער).

עס טרעטען אויך ארויס אלס עדות, עקספערטען און זאך־קענער, אנגעזע־הענע לאדזער פלל־טוער, זשורנאליסטען און בעקאנטע פארשטעהערינס פון דער פרויען־וועלט.

דער דאזיגער אווענד זאגט־צו צו זיין זעהר אינטערעסאנט און האט דעריבער ארויסגערופען אין שטאדט א פער־שטענדליכען אינטערעס.

Dr. med. H. LUBICZ

צעגעלניאנא 43, טעל. 41-92

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און מע־נער־שוואכע קראנקהייטען. 829

היילונג מיט קווארץ־לאמפען (הער־אויספאל)

נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד

Dr. med.
L. Pikielny

ספעציאל־ארצט פאר נירען, בלאזען און הארן־קראנקהייטען

Nawrot 8,
telefon 19-90.

נעמט אן פון 4—7 אוו. 241

Dr. med.
Braun

פאלודניאווא 28
טעלעפאן 40-26

ספעציאל־ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ־ליכט (האר־אויספאל)
נעמט אן פון 9—12 פריה
און פון 5—8 אווענד

Dr. med. I. Bette

ספעציאליסט פאר אינערליכע און קינדער־קראנקהייטען

Piotrkowska 6,
telefon 44-95.

נעמט אן פון 8—11 פריה
און פון 4—6 נאכמיטאג.

מאסאזש־און היייל־גימנאסטיק־שולע און קאבינעט

פון דר. מעד. ב. שמירגעלד

צעגעלניאנא 6, טעל. 51-89

יוקענבוינער־פערקרימונגען, פאראליזען, נערווען־שמערצען, פעט־ווכט, ארטריטיזם, שטוהל־פערשטאפונג, גינעקאלאגישע מאסאזשען, בעהאנדלונג פון פיזיש שוואכע קינדער (גרופען). נאך דעם ענ־דיגען די שולע, ווערט ארויסגעגעבען א צייגניש.

עמפפאנג פון 3 ביז 5.

LEKRZ-DENTYSTA — צאהן־ארצט
M. KARABANOW

וושכאדניא 31 (אין הויף) טעלעפאן 59-09

היילט, פלאמבירט ציהט צייהן גאנץ אהן שמערצען, קינסטליכע צייהן אהנע גומענס און רעפעראטורען ווערען שנעל און ביליג אויסגעפערטיגט.
נעהמט אן פון 9 פריה ביז 8 אין אווענד. 1195

לעטשניצע פרייזען. בעראטונג אומזאנסט.

Dr. med.
W. Eychner

פרויען־קראנקהייטען און אקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72

נעמט אן אין דער לעטשניצע פעטריקאווער 294 פון 12—2
מיטאג אין דער היים פון 6-8 אוו.

Dr. med
STUPEL

Szkolna 12

ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוואכע, רענטגענ־שטראהלען און קווארץ־ליכט, עלעקטרא־טעראפיע.

נעמט אן פון 6—9 אין אווענד, פריהען 12—3 ביז 3 נאכם. 873

...י אפערע מיט דער לאדזער 1000־דאלאר־פאבריק.

דער „דאקטאר כעמיע" איז א בעקאנטער אפעריסט. – פאליציי האט איהם ארעסטירט.

...מיט עטליכע טעג צוריק האבען ...שוין געשריבען וועגען אנ'אפערע ...עטליכע „גאלדענע" יונגעלייטלעך, ...וועלכע האבען בעשלאסען צו פערלע־...גען א פאבריק פון... 1000־טער דאלא־...רן.

...צו דעם צוועק האבען זיי זיך גע־...קויפט א 1000־דאלאר־באנקנאט און גע־...וואנט מען ווייזן א מין „דאקטאר־כע־...מיע", וועלכער האט דאס געדארפט ...מיט ספעציעלע כעמישע „קונצען" מא־...כען קאפיעס פון דעם 1000־דאלאר־...באנקנאט.

דער דאקטאר־„כעמיע" האט אבער ...פערקלערט," אז בעת'ן ערשטען עקספע־...רימענט איז איהם דער אמת'ער באנ־קנאט פערניכטעט געווארען, און צוזא־מען מיט די „אימפרעסאריא'ס" פון דער אפערע איז ער אוועקגעפאהרען קיין ווארשא, כדי זיי דארט אפצוגעבען דאס געלד. אויפ'ן וועג איז ער אבער אנטלאפען.

דער אויספארשונגס־אמט, וועלכער האט זיך פון דער גאנצער מעשה דער־וואוסט, האט אונטערגענומען אנ'ענער־גישע אקציע, מיט'ן צוועק צו כאפען דעם „דאקטאר כעמיע".

ס'איז געלונגען פעסטצושטעלען, אז דער „דאקטאר" איז א בעקאנטער אפע־ריסט און הייסט יאנקעל יוסעל גראיאנץ אדער חיים וואזשניאק.

ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דער אפעריסט געפינט זיך ביי זיין „קאכאנקע" אויף קאנסטאנטינער 67. דארט האט איהם אבער די פאליציי נישט געטראפען. דאגעגען האט מען איהם געטראפען אויף זאכאדניע 28 און דארט ארעסטירט.

ביי דעם ארעסטירטען האט מען גע־פונען 2 טעקעס, אין וועלכע ס'האבען געדארפט קאפירט ווערען די 1000־דאלאר־באנקנאטען.

דער אפעריסט איז איינגעזעצט גע־ווארען אין טורמע, צו דער דיספאזיציע פון אויספארשונגס־ריכטער. די פאליציי האט בעוויזען, אז דער „דאקטאר" האט אויף זיין געוויסען א רייהע עהנ־ליכע אפערעס אין פערשידענע שטעט.

מיט וואס א שטעטעל פארעט זיך...

(פון די פראווינץ־מעשיות).

...די ארימע יודישע קהלה אין דער ...שינקער שטעטעל סימנע האט זיך ...פאר געקלאגט פאר גאט:

– רבונו של עולם, האר פון דער ...וועלט, וואס וועט זיין דער תכלית פון ...אונז? דו האסט אונז מיט דיין גרויסער ...חסד בעשאנקען א מאגען אין אינ־...געווייד אינגעווייטען און דו גיסט אונז ...נישט וואס צו קייען, און אין יעדען ...טאג האסטו אונז בעשאפען אויוועגס, ...אז עס איז נישטא מיט וואס צו היי־...צען! ווי לאנג נאך וועט מען זיך פיי־...ניגען פון הונגער און פון קעלט?

...פון רחמנות וועגען, האט גאט בע־...שלאסען זיי מזכה צו זיין מיט אזא זאך, ...אז זאל זיי מאכען פערגעסען מיט ...אל אן זייער דחקות... „זאל מען ...פירשיקען אין שטעדטעל א מחלוקת ...פון א רב – האט דער בורא בע־...שלאסען, דערמאגענדיג זיך אן דעם אל־...טען אויסגעפרובטען מיטעל – וועלען ...זיי שוין מעהר אפילו נישט געדענקען ...פון דער אבילה. און זיי וועלען

טאג און נאכט זיך אזוי היצען, אז אין דעם גרעסטען ווינטערדיגען פראסט וועלען זיי נישט אויפהערען צו פרעגלען זיך ווי אין פייער.

האט מען פון הימעל אריינגעגעבען א געדאנק דעם פריהערדיגען סימנער רב, ער זאל איבערפאהרען אנדערש־וואו, און ווי נאר עס איז לידיג גע־ווארען זיין „שטארט" נעבען ארון קודש, איז געווארען פרעהליך אין שטעדטעל.

ווער שטארבט עסען? ווער טראכט פון טרינקען? – גאנץ סימנע איז ווי א באד; פון אין דערפריה ביז אין דער־נאכט איז מען פערטון, פארשמאיעט, פארשוויצט, אז מען ווייס גאר נישט אויף וואסער וועלט מען איז..

צוערשט האט זיך אראפגעלאזען אהער דער שירווינטער רב. ער האט גראד געהאט פערלאנגט פון זיין קהלה, מען זאל איהם אפכערען שכירות; האט שירווינטער קהל נישט געוואלט; וואו זאל מען עס טאקע נעהמען ביי היינטי־גע צייטען, אז מען זיצט אהן פרנסה?

– ווילט איהר נישט, דארף מען נישט – האט דער רב געזאגט – פאהר איך אריבער אין סימנע.

– פאהרט, רבינו, – האט מען איהם געענטפערט – סטראשעט נישט די וואנצען. מען וועט אייך נישט שניידען די פאסטראנקעס און מען וועט אייך נישט האקען די רעדער: זאל אייך גאט געבען א גוטען שלים־וועגס!..

איז ער געקומען אין סימנע, אוועק־געלעגט אין בית־מדרש א געפעפערטע דרשה, וועלכע איז בעוועזן אויסגעקנא־טען פון תורה און חכמה און אלץ וואס א יודיש הארץ קאן גלוסטען.

דער שירווינטער רב איז אבער א יוד א חכם: איז ער אליין געגאנגען פון הויז צו הויז און געקליבען חתימות אויף א כתב פאר זיך; האט ער דעם ערשטען בעל הבית איינגערוימט א סוד אין אויער, אז דער צווייטער בעל הבית איז בעגען איהם, געגען דעם רב; האט שוין ממילא דער ערשטער בעל־הבית זיך גע'חתמ'עט אויפ'ן כתב; איז ער דאן געקומען צום צווייטען בעל הבית און זיך בעקלאגט, אז דער ערשטער וויל איהם נישט געבען קיין חתימה; האט שוין דער צווייטער לחכעיס אליין געאיילט זיך אונטערצושרייבען... אט אזוי איז ער דורכגעגאנגען אלע הייזער און האט מיט גאט'ס הילף און מיט זיין אייגענער חכמה בעקומען א כתב פון דעם גאנצער שטעדטעל. לייגט ער עס אריין אין בוזים־קעשענע און פאהרט צוריק אהיים, אין שירווינט, אבזאגעה־מען זיין ווייב און זיינע קינדער און זיין ווירטשאפט.

דערהערט דער קורקלער רב, אז דער שירווינטער רב בלייבט זיצען אין דער היים און האט שוין זאגאר אפגעשיקט צוריק דעם כתב אין סימנע: לויפט ער שוין אהין, ווארום אנטקעגען קורקלע איז סימנע א כרך. אין די גוטע יאהרען האט סימנע געהאט א שם אין דער גאנצער מדינה מיט איהרע געגז, מיט וועלכע זי פלעגט האנדלען. אין שטילע הערבסטיגע נעכט פלעגט מען הערען די געשרייען פון די סימנער געגז אויף גאנצע מיילען ארום.

בעוויזט נאך נישט סימנע אפצוצי־הען דעם אטעם, לאזט זיך אראפ אהער א נייער קאנדידאט, א נייער בעלן אויף „כסא הרבנות". ער איז נאך גאר א יונגערמאנטשיק, מיט א קורץ שווארץ בערדעל, אהן א סימן פון א בייכעל און איז נאך קיינמאל קיין רב נישט געווען; אויף סימנער לשון הייסט דאס א „יאָ־וואברענעק", א „גרינער" אבער ער האט סמיכות פון די גרעסטע רבנים, וועלכע זאגען עדות אויף איהם, אז ער איז פול אנג. שטאפט מיט גמרא און מיט פסוקים. דריי שעה אויפ'ן זייגער האט ער גע'דרשנ'ט פאר'ן עולם מיט אזא זיסקייט, אז עס איז צוגאנגען אין אלעמ גלידער... האט ער הויפטזעכליך „נושא חן" געווען ביים יונגען דור...

וואס ווייטער איז געווארען, ווילט איהר וויסען? –

איצט זענען שוין דא פארהאן א חוץ יענעם „גרינעם" רב, דעם „נאוואברא־נצק", נאך צוויי; מאכט עס אויס אזוי גוט ווי דריי צוזאמען. האט יעדער פון די דריי רבנים זיין צד און יעדער זיין געגען־צד... ברענט די מחלוקת אין סימנע ביז'ן הימעל... און ווער וויל עס עסען? ווער וויל טרינקען? נישט מען רוהט און נישט מען שלאפט, מען איז צוהיצט און דער רבונו של עולם האט גרויס נחת פון זיין אויסדערוועהלטער קהלה, וועלכע האט ענדליך אויפגע־הערט איהם צו פערקלינגען די אויערן מיט איהרע אומזיסטע טענות און גע־בעטען וועגען חיונה...

א. ל.

פרייע טריבונע.

צו דער עפענטליכקייט!

די ראַדאָשיצער יודישע קהלה האָט אונז צוגעשיקט פאָלגענדען בריף מיט דער בקשה צו פערעפענטליכען:

„מיר אַלע בעלי בתים פון אַלע שיכטען, חסידי גור, חסידי אַלעקסאַנדער, חסידי ראַדאָמסק, חסידי ראָספשי פון ראַדאָשיץ פראָטעסטירען פייערליך געגען דעם אונערהערטען סקאַנדאַל, וואָס עטליכע אונפעראַנטוואָרטליכע מענשען פון אונזער שטאָדט, וועלכע האָט זיי קיינמאָל נישט אויסגעוועהלט זיי זאָלען אונז רעפּרעזענטירען און געזאָגט, אַז מיר ווילען אָנמאַכען מחלוקת צווישען 2 ברידער און אַז הרב ר' חיים אשר שליט"א זאָל זיך בעזעצען אין ראַדאָשיץ נאָך איידער עס וועט די זאַך ענטשיידען אַ גדול הדור צ"פ דת ה"ק, ערקלערען מיר, דאָס אַזוי ווי אונזער רבי הרב ר' ישראל יוסף שליט"א האָט געזאָגט אויף דעם הספד פון הרב הצה"ק זללה"ה נאָך דער שבעה און אויך שבת פרשת ויקרא, אַז דעם ענין דאַרף ענטשיידען אַ גדול הדור, האָבען מיר אַלע געזעהן, אַז ער איז גערעכט און וויל נישט ח"ו קיין מחלוקת ממלא פערשטעהט דאָך יעדער מענש, אַז די, וועלכע האָבען דאָס נישט געוואָלט האָרכען און זענען אַרומגעלאָפען און געשאַפען עטליכע חתימות געגען דעם און געפּאָהרען דערמיט קיין לאָדז און זיך פאַרגעשטעלט אַלס דעלעגאַטען פון ראַדאָשיץ זענען נאָר אויסען מחלוקת. מיר קאָנען עדות זאָגען בתו"ת עדות אויף אונזער רבי'ן הרב ר' ישראל יוסף שליט"א, אַז ער איז נישט קיין רודף אחר כבוד און ווען מיר האָבען איהם געפּרעגט, פאַרוואָס ער שיקט נישט קיין בריף און טעלעגראַמעס נאָך ראַדאָשיצער חסידים זיי זאָלען דאָ אָהערקומען אויף אַ קאָנפערענץ אָדער אַסיפה וועגען אַ ממלא מקום אבותיו האָט ער געענטפערט: ערשטענס אין די שלושים טאָר איך אין אַזעלכע ענינים נישט עוסק זיין ווייל עס שטייט דאָך אין ספורני פ' ברכה אויף דעם פרק ויבכו בני ישראל את משה שלושים יום ויתמו ימי בכי אבל משה, ויהושע מלא רוח חכמה ורעת זאָגט דער ספורני, אַז בימי בכי אין חכמה ואין עצה און צווייטענס זאָגט דער פסוק אין זכריה ב לא בחיל ולא בכוח כי אם ברוח אמר ד' צבאות אין דור המלך האָט דאָך געזאָגט והעושר והכבוד מלפניך ואתה מושל בכל ובידך לגרל ולחזק לכל. פון די ווערטער קען יעדער פערשטיין, אַז אונזער רבי ר' ישראל יוסף שליט"א וויל נישט קיין מחלוקת, ווייל ער האָט דאָך צום ערשטען געשריבען אַ בריף צו זיין יונגערען ברודער הרב ר' חיים אשר שליט"א וועגען שלום, אַז ער זאָל בעשטעהען אויף אַ דין-תורה ביי אַ גדול הדור נאָר אַזוי ווי ער איז הבכור של הרהצה"ק זללה"ה און איז ח"ו נישט קלענער אין תורה אין חכמה אין יראה אין אמת פון זיין יונגערען ברודער און יעדאָך וויל ער זיך פערלאָזען אויף אַ גדול הדור עפדתה"ק זענען מיר דערויף מסכים מיט איהם, אַז ער איז גערעכט דערמיט.

ג' צו ראַדאָשיץ ת"פ"ו לפ"ק.

(–) חסידי גור (–) חסידי אַלעקסאַנדער (–) חסידי ראַדאָמסק (–) חסידי ראָספישע (–) בעלי בתים (פון אַלע שיכטען).

שטיצט דעם „קרן החלוץ“.

(אויפרוף).

ציוניסטען! בירגער פון לאָדז!

מיר לעבען איצט אַדורך אַ שווערע צייט אין ארץ-ישראל. עס מוז קומען די גרויסע אָנשטרענגונג פון אַלע פאָלקס-כוחות כדי אַרויסצוקומען פון דער לאַגע און ווייטער צו פערווירקליכען דעם ציוניזם.

דאָפעלט און דרייפאַך וויכטיג איז אין איצטיגען מאָמענט דאָס ערציהען פון יונגע כוחות, וואָס זאָלען געהן אין לאַנד נישט קוקענדיג אויף אַלע שוועריגקייטען און עס אויפבויען מיט זייער בלוט און שוויים. עס מוז אויפגעוועקט ווערען די גרויסע טראַדיציע פון די ערשטע העלדען וואָס האָבען אויפגעבויט דעם נייעם יודישען ישוב אין א"י.

פון אייך העננט אָב די מעגליכקייט צו פערווירקליכען די דאָזיגע גרונד-בעדינגונג פון ציוניזם. מיר האָבען אין גאַנצען לאַנד טויזענדער און אין לאָדז צעהנדליגער יונגע יודען וואָס ווענען גרייט ווייטער צו בויען דאָס לאַנד אויך ביי די שווערסטע בעדינגונגען. גיט זיי די מעגליכקייט זיך קולטורעל און פיזיש צוצוגרייטען צו דעם גרויסען ווערק אין לאַנד! מיט גראָשענס קאָן מען דאָס דערגרייכען אויב אַ יעדער פון אייך וועט די גראָשענס געבען אין איצטיגען מאָמענט!

אין נאָמען פון אונזער גרויסען ציוניסטישען אידעאַל, אין נאָמען פון דער צוקונפט פון א"י, אין נאָמען פון אייערע קינדער, וואָס געפינען זיך אין די רייהען פון החלוץ אָדער וועלען אין זיי אַריינקומען, רופען מיר צו אייך:

ערפילט אייער חוב! שטיצט דעם קרן-החלוץ.

אין נאָמען פון דער אָרגאַניזיר-קאָמיסיע פון דער קרן-החלוץ אַקציע אין לאָדז.

(–) נתן ביסטריצקי.

( ) ד"ר אריה טאַרטאַקאָווער.

מוזיקאַלישע-נאָטיצען.

ריאָזאַנצעוו-קאָנצערט.

לעאָ ריאָזאַנצעוו איז אַ וואָקאַל-קינסטלער אין אמת'ן זין פון וואָרט.

זיין זיס-זינגענדיגער לירישער באַריטאָן, מיט זיין אָנגענעהמען טעמבר, זיין בעדייטענדער אָנזאַץ און אָנשלאַג דעם טאָן אויף דער נאַז מאַסקע אין די העכערע רעגיסטער, זיין פילירען די מיטלע טענער, בעזונדער זיין זאַנפטע מעזאַ וואָטשע אין אַלע לאַגען פון דער נישט-צו גרויסע, אָבער זינגבאַרע שטימע, – איבערצייגט פון זיין הויכער מוזיקאַלישער קולטור - איינשולע און צווינגט אַלעמען איהם צו הערען אויפמערקזאַם פון אָנהויב פראָגראַם ביז'ן סוף.

זיין פיינעם געשמאַק אין קינסטלערטום, האָט דער אויסגעצייכענטער זינגער אַרויסגעוויזען אין די ערשטע נומערען פון פראָגראַם, אין די קלאַסישע ווערק פון הענדעל, מאָצאַרט און מענדעלסאָן.

„הללויה“ פון מאָצאַרט אַ מייסטער לייסטונג. דאָ איז אַלץ געווען, וואָס דאָס קונסט-ליד פאָדערט: נאַטירליכע קאָלאָראַטור, געזונדער אָטעם און קלוגע ניואַנסירונג.

די זעלבע הויכע קונסט האָט דער קינסטלער אַרויסגעוויזען אין מענדעלזאָהנ'ס „עס איז גענוג“. די לידער פון טשייקאָווסקי האָבען שוין נישט געטראָגען דעם קינסטלער-שטעמפעל. „סרעד שומנאַוואַבאַלאַ“ איז געווען מאַט און אין איינציגע שטעלען האָט די שטימע דעטאָנירט. די איבעריגע לידער האָט געפעהלט דער עכטער אויסדרוק וואָס ווירקט אַזוי אויף אַלעמען.

די יודישע לידער האָט ה' ריאָזאַנצעוו געזונגען נאָר האַרציג. אויך דאָ האָט געפעהלט דער דראַמאַטישער אויסדרוק, וואָס מען איז אַזוי געוואוינט צו הערען און צו פיהלען (ווינאָגראַדאָוו). ריאָזאַנצעוו'ן געלינגט בעסער די לירישע קלאַסישע לידער ווי די דראַמאַטיש מאָדערנע

D-ski.

Dr. Z. Rakowski

ספּעציאַליסט פאַר אויערען, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.

קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9 טעלעפאָן 27-81 שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7, נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערושער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med. I. WAJNBERG

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען, ספּעצ. פאַר לונגען און האַרץ-קראַנקהייטען, בעשטראַלונגען מיט קינסטליכע בערג-זון.

נעמט אָן פון 3—5 נאָכמיטאָג.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייע פאָלקסבלאַט“ ענטפערען אויף יורידישע אָנפראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט נאָר שריפטליך פון אונזערע לעזער.

> **קופאָן.**
>
> יורידישע אָפּטיילונג
>
> פון „נייעם פאָלקסבלאַט“
>
> בײַם דערלאַנגען אַנ'אָנפראַגע אויף אַ יורידישע עצה דאַרף צוגעלעגט ווערען דער קופּאָן פון דער לעצטע פון טאָג, ווען די אָנפראַגע ווערט אַריינגעגעבען. אויף אָנפראַגען אָהן קופּאָן מיט אַן ענטפער נישט גענומען ווערען.
>
> גילטיג דעם 21 מערץ 1927.

5148. אַ לעזער פון ווסכאָדניאַ.

אויב איהר האָט בעוויזען, אַז די דירה איז אין יאָהר 1914 ביליגער געגאַנגען, דאַרפט איהר נישט טייערער צאָהלען. דער בעצאָהלטער קאָנטראַקט איז נישט גילטיג. ווענדעט זיך אין אורז. ראַז. ווענן פעסטשטעלען דאָס גרונד דירה-געלד.

5149. אַ קראָנקער פאָטער.

איהר קאָנט אויף איינעם מאַכען אַנ'אַפּיצקונסטווא. מעגליך, אַז, לויט ווי איהר שטעלט פאָר, וועט איין זוהן פערדרכענט ווערען אין לאַנדשטורם. דאָגעגען איז פאַלש אייער מיינונג, דאַז אויפ'ן סמך פון דעם, וואָס די ביידע זענען אַ צווילינג וועט מען איינעם בעפרייען. אין פּוילישען מיליטערישען אוסט. איז אַזאַ פאַרשריפט נישט פערהאַן.

5151. פ. ג.

עס קאָן נאָר זיין אַ שטראָף פאַר זיך נישט מעלדען אָבער נישט פאַר וועלען אויסמיידען מיליטער-דינסט.

1515. אַ לעזער יונגפרוי.

סובלאָקאַטאָרען מוזען אויך צאָלען וואוינונגס שטייער פראָפּאָרציאָנעל צו דער סומע דירה-געלד, הגם אויפמאַהנען די סומע טוט מען נאָר ביים הויפּט-לאָקאַטאָר.

5153. ק. ל.

דער ענין איז נישט פערלעטערט עס דראָט אייך ביז 6 חדשים.

5154. לייזער גר.

געוויס אויב איהר פיהרט אייער ווערקשטעל אין אַ בעזונדערען צימער דאַרפט איהר צאָלען דירה-געלד לויט'ן פראָצענט-פוס פאַר דער קאַט. B. איהר קאָנט אָבער זיך ווענדען אין אורוש. ראַזיעמטשי מיט אַ בקשה, אַז מען זאָל אייך אָפּטיילען דעם אַרבייט-צימער פון דעם וואוין-צימער און פעסטשטעלען בעזונדער דאָס גרונד-דירה-געלד.

5155. יהושע פון אַלעקס. גאַס.

איהר קאָנט נאָך איצט אויף אייער פעלער מאַכען אַנ'אַפּעלאַציע אומאָפּהענגיג פון רעזולטאַט. מוזט איהר זיך אָבער דערווייל צום בעשטימטען טערמין צושטעלען.

5156 קראָל.

אַ געבוירענער אין 1910 וועט נישט אָנטרעפען אויף קיין שום שטערונגען מצד דער מיליטער מאַכט ביים וועלען בעקומען אַנ'אויסלעדישען פּאַס.

5157. אַ לעזערין פון גאַגלאָנסקאַ.

אויב איהר זענט אַלט 46 יאָהר, דאַרפט איהר פאַר קיין מעדיצינישע אינטערזוכונג זיך נישט שטעלען. איהר מוזט זיך ווענדען אין אייער פּאָליציי קאָמיסאַריאַט מיט אַ בקשה, אַז מען זאָל ביי אייך מאַכען אַ וויזיטאַד.

5158. לאַזאַר שטיין.

מיר מיינען, אַז נאָך 3 יאָהר קאָן דער צאָל-אַמט ביי אייך נישט מאָנען דעם דאַדאַטקאָווע צאָל-בעשלאַג. איהר קאָנט דרייסט אַפּעלירען.

5159. אַ שט. לעזער פון קאָנסט. גאַס.

5160. הערשל ב–סקי.

5161. נ. מילשטיין.

וועגען אייערע ענינים מוזט איהר זיך פערשטענדיגען מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3 ביז 4 נאָכמ. מיטבריינגענדיג די צייטונג.

Dr PRYBULSKI

זאַוואַדזקאַ 1, טעלעפאָן 25-38

וענערישע און האָר - הויט - קראַנקהייטען, מענער-שוואַכקייט, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל), רענטגען-שטראַהלען.

נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונד.

דאַמען: פון 4—5 נאָכם.

די, וועלכע אזעו האט פערראטען.

(36 בעאַרבייט פאַר'ן „נייעם פאָלקסבלאַט“ לויט פערשידענע מאַטעריאַלען.

די קאָנספּיראַטיווע קאָמיסיע.

אין דער שאַרפסטער פאָרם האָט זיך געשטעלט די פראַגע וועגען עקזיסטענץ פון פּראָוואָקאַציע אין טאָמע צענטער פון דער סאָציאַל - רעוואָלוציאָנערער פּאַרטיי. דאָס, וואָס האָט פריהער אויסגעוויזען צו זיין בלויז אַ ווייטע השערה, האָט זיך ענטפּלעקט פאַר יעדען קריטיש דענקענדען, ווי אַ מורא'דיגער פאַקט.

אַפילו מענשען, וועלכע זענען נישט געווען פערטרויט מיט דער קאָנספּיראַטיווער אַרבייט בכלל און מיט די אופנים, ווי אַזוי עס האָט געאַרבייט די טעראָריסטישע קאַמפּף-אָרגאַניזאַציע, אַפילו זיי האָבען געמוזט איבערראַשט ווערען פון די מאָדנע אומשטענדען, ביי וועלכע ס'איז דורכגעפאַלען די צוויי'דיגע קאַמפּף-אָפּטיילונג. זיבען טעראָריסטען זענען אָהן אַ שום טעות, אין איין מאָמענט, אַרעסטירט געוואָרען אין פערשידענע פונקטען פון דער גרויסער הויפּט-שטאָדט. דאָס האָט געוויזען, אַז די אָכראַנע איז געווען פולשטענדיג בעגוי אינפאָרמירט וועגען צוגעגרייטען אַטענטאַט און וועגען אַלע פערזאָנען, וואָס האָבען זיך אין איהם געזאָלט בעטייליגען, אָדער געהאַט אַ שייכות צום פּלאַן. אין דער אָפיציעלער מודעה, וועלכע די רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען צוליב'ן אַרעסט פון די זיבען טעראָריסטען, איז אָפען געזאָגט געווען, אַז די פּאָליציי האָט בעקומען ידיעות וועגען געפּלאַנטען אַטענטאַט. ווי ס'האָט זיך שפּעטער אויסגעדריקט אין אַ רעדע אַ דעפּוטאַט פון דער מלוכה-דומע, האָט דאָ איינפאַך דער „פּראָוואָקאַטאָר אַיבערגעלאָזט זיין וויזיט-קאַרטע“.

נאָך מער פעררעכטיג האָט זיך די זאַך אויסגעוויזען פאַר די פערזאָנען, וועלכע זענען געווען אָנפערטרויט מיט דער קאָנספּיראַטיווער אַרבייט און האָבען געוואוסט וועגען לעבעדינצעוו'ן און זיינע פּלענער. אַזעלכע מענשען זענען געמיינליך געווען זעהר ווייניג.

אַ פּאָר טאָג נאָך דער טויט-שטראָף-עקזעקוציע איבער לעבעדינצעוו'ן און זיינע חברים האָט זיך אין דעם אָרגאַן פון די עקספּראָפּריאַטאָרען (רעכטע רוסישע פּאַרטיי) „גאָלאָס מאָסקווי“, בעוויזען אַ זעהר סימפּטאָמאַטישער אַרטיקעל א. נ. „די געהיימניש פון דעם אויפּנעהאַנגענע נעם“. דער אַרטיקעל איז אָהן שום צווייפעל געווען אינספּירירט פון דער אָכראַנע און איז געשריבען געוואָרען אויפ'ן יסוד פון די ידיעות, וועלכע די אָכראַנע איז בעזעסען.

דער אַרטיקעל איז געווען געווידמעט לעבעדינצעוו'ן, און דער מחבר האָט גאַנץ אָפען געשריבען, אַז לעבעדינצעוו און מאַריאַ קאַלווינאַ איז איין און דיזעלבע פּערזאָן. פון דעם אַרטיקעל איז געווען צו זעהן, אַז די אָכראַנע האָט געוואוסט סיי וועגען געפּלאַנטען אַטענטאַט אויפ'ן גאָסודאַרסטווענני סאָוויעט, סיי וועגען אַנדערע טעראָריסטישע פּלענער, מיט וועלכע לעבעדינצעוו האָט זיך אַרומגעטראָגען. חוץ וועגען לעבעדינצעוו'ן איז אין אַרטיקעל געווען געוואוסט אַלס וועגען אָרגאַניזאַטאָר פון די אַטענטאַטען, דערביי איז דערמאָהנט געוואָרען וועגען פּראָיעקט אַריינצוברענגען אין זאַל פון גאָסודאַרסטווענני סאָוויעט אויפרייס-מאַטעריאַלען אין פאָרטפעלען פון די קאָרעספּאָנדענטען, אין מיטעט פון קאָרעספּאָנדענטקעס א.א.וו, אַז די אַלע ידיעות האָבען געקאָנט זיין בעקאַנט אָדער די אָנטיילנעהמער פון דעם געפּלאַנטען אַטענטאַט, אָדער די מיטגלי דער פון ס.ר.'ישען צענטראַל-קאָמיטעט. אויב די אָכראַנע איז וועגען די אַלע זאַכען געוואויר געוואָרען, האָט עס געקאָנט זיין נאָר פון אַ פּערזאָן, וואָס איז געשטאַנען אָדער אין צענטער פון דער אַטענטאַט צוגרייטונג, אָדער פון אַ מיטגליד פון צענטראַל-קאָמיטעט.

די אָכראַנע האָט און איהר זייט פערשטאַנען, אַז דער אונגעהויערער ערפאָלג, וועלכען זי האָט דערגרייכט מיט'ן אַרעסט פון די זיבען טעראָריסטען, וועט דער וועקען חשדים און וועט קאָנען פיהרען צו דער פערזאָן פון פּראָוואָקאַטאָר. אַ פּראָוואָקאַטאָר אָבער אין צענטער פון דער פּאַרטיי איז פאַר דער אָכראַנע געווען אַ צו וויכטיגע און צו טייערע פערזענליכקייט, אַז זי זאָל לאָזען איהם לייכט ענטדעקען און דעמאַסקירען. די אָכראַנע האָט דעריבער אָנגעווענדעט אַלע מיטלען, כדי צו פערדרייען די שפּורען און אָפּצוווענדען די אויפמערקזאַמקייט פון די פּאַרטייאינטערעסירטע פּאַרטיי-קרייזען אין אַנדערע פערפּלאָנטערטע ריכטונגען.

די אָכראַנע האָט מיט דעם צוועק נעגומען פערשפּרייטען פערשידענערליי פאַנטאַסטישע ידיעות און אינספּירירען די פּרעסע אין דער ריכטונג, וואָס איז פאַר איהר געווען געוואונשען. איינמאָל איז געווען מיטגעטיילט, אַז אַ נעגאַטיוו פון דער אָכראַנע איז געלונגען אַריינצודרינגען אויף דער לעצטער פערזאַמלונג פון דער קאַמפּף-אָרגאַניזאַציע און דאָרט געוואויר ווערען אַלע נויטיגע איינצעלהייטען. ווידעראַמאָל איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז די ראָלע פון אַ פּראָוואָקאַטאָר האָט געשפּילט דער זשאַנדאַרם מאָגדאַנאָוו. וועלכער איז פאַקטיש אַרעסטירט געוואָרען אַ חודש פאַר דעם דורכפאַל פון לעבעדינצעוו'ן און זיינע חברים. דאָ איז אינספּירירט געוואָרען, אַז די אָפּטיילונג האָט אַרויסגעגעבען דער געוועזענער בעאַמטער פון דעם פּאָליציי - דעפּאַרטאַמענט ראַקאָווסקי, וועלכער איז אין דער אמת'ן אַרעסטירט געוואָרען מיט עטליכע חדשים פריהער, ווייל ס'איז געפאַלען אויף איהם אַ פערדאַכט, אַז ר'האָט בעציהונגען מיט די רעוואָלוציאָנערען. און אַנ'אַנדערש מאָל איז מיטגעטיילט געוואָרען, אַז דער דורכפאַל איז געווען אַ רעזולטאַט פון לעבעדינצעוו'ס אונפאָרזיכטיגקייט, אַז די פּאָליציי האָט איהם נאָכשפּאַגירט נאָך פון איטאַליען און אַז מ'האָט איהם די גאַנצע צייט נישט אַראָפּגעלאָזט פון אויג.

(פאָרטזעצונג קומט)

„טשערעדע חזרים"

די תניפות און ליב-געזאנגען פאר אמעריקע פון די רומענישע קעניגין מאריא, ווערענד איהר בעזוך דא, איז געווען בלויז א דיפלאמאטישע צביעות. אין אמת'ן איז מאריא פול מיט האס און פעראכטונג פאר אמעריקא.

די דאזיגע אויפדעקונג, וואס וועט זיין א ביטערע ענטוישונג פאר די אמעריקאנער, וועלכע זענען געפאלען כורים פאר דער קעניגין, ווערט געמאכט אין אן'ארטיקעל פון דער קעניגינס א הויף-דאמע, וועמענס נאמען ווערט נאטירליך נישט ארויסגעגעבען, אין דער אמעריקאנער צייטונג „העראלד-עקזאמינער".

אט וואס די הויף-דאמע דערצעהלט וועגען דער מיינונג, וואס די קעניגין האט פון אמעריקא, וואו זי איז מיט אזא טאראראם אויפגענומען געווארען.

„די קיניגין איז צוריקגעקומען פון די פעראייניגטע שטאטען זעהר פארביטערט געגען אמעריקא. זי האט געזאגט: מיין זון איז גערעכט, ווען ער האט זיי געזאגט, אז זיי (די אמעריקאנער) זענען א טשערעדע חזרים.

„ווען פרעמיער אווערעסקו האט געהערט, ווי אזוי די קעניגין רעדט מיט אזעלכע בעליידיגענדע ווערטער פון אמעריקא האט ער איהר געווארענט צו זיין פארזיכטיגער, ווייל ווען מ'וועט זיך דערוויסען אין אמעריקא, וועט עס צונישט מאכען דאס גאנצע, וואס זי האט דערגרייכט פאר רומעניע מיט איהר בעזוך אין אמעריקא.

„די קעניגין אבער איז אזוי אויפגעבראכט געווארען קעגען דעם פרעמיער, אז זי האט איהם געהייסען פערלאזען דעם פאלאץ.

„די קעניגין — זאגט ווייטער די הויף-דאמע — רעדט כסדר פון אמעריקאנער אלס דאס „וואולגארע פאלק", און נאך צהנליכע קאמפלימענטען. די בעהאנדלונג וואס זי האט געהאט אין אמעריקא, האט די קעניגין אנגערופען א שענדליכע". זי איז אויך פארביטערט געגען דער אמעריקאנער פרעסע.

„זיי, די אמעריקאנער, האט די קעניגין געזאגט, רעדען זיך איין, אז זיי זענען דאס גרעסטע פאלק אין דער וועלט. קיינער קען נישט לייקענען, אז זיי זענען די ווייכסטע נאציע, אבער קיין גרויסקייט איז נישטא. יעדען טאג פון מיין זיין אין אמעריקא בין איך בעליידיגט געווארען אין די גאסען פון דעם וואולגארען המון. „הערט וואר קעניגין, וואס מאכט אייער אלטער?" האט מען מיר געפרעגט, און די אמעריקאנער פאליציי איז געשטאנען דערביי און געשמייכעלט ביי די בעליידיגונגען.

„און זיי האבען א וואולגארען חוש פאר וויץ. איך האב זיך געשראקען צו געבען אינטערוויוס צו צייטונגס-לייט, וועלכע האבען מיר געשטעלט אזעלכע פראגען ווי:

„קעניגין, וואו האט איהר געקויפט אייער הוט? קעניגין, זוכט איהר א רייכען אמעריקאנער חתן פאר אייער טאכטער? זייט איהר געקומען צו בארגען ביי אונז געלד?

אזוי זידעלט קעניגין מאריא די אמעריקאנער.

„און איך האב נאך געמוזט מאכען א גוטע מינע און זיין ליבענסווירדיג צו זיי!"

די קעניגין איז ספעציעל פערביטערט געגען דער שיקאגער פאליציי, וועלכע האט נישט געקענט פערמיידען די פייגדליכער דעמאנסטראציע געגען איהר.

די קעניגין — דערציילט ווייטער איר הויף-דאמע — איז אויך פערביטערט געגען דעם רומענישען אמבאסאדאר אין וואשינגטאן און געגען דער רומענישער געזאנדשאפט. מאריא בעשולדיגט דעם אמבאסאדאר, אז ער האט נישט געהעריג ארגאנזירט איהר רייזע קיין אמעריקא, וואס איז פערוואנדעלט געווארען אין א צירק. זי האט פערלאנגט פון פרעמיער אווערעסקו, ארונטערצוזעצען דעם אמבאסאדאר. דער פרעמיער האט אבער ענטשיידען ענטזאגט זיך עס צו טון.

דער גרויזאמער מארד אין ווארשא.

דער פאטער האט דערמארדעט זיינע 2 קינדער.

ווי מיר האבען שוין געבראכט טעלעפאניש מיטגעטיילט איז אין ווארשא פארגעקומען א גרויזאמער מארד. יעצט גיט מען איבער פאלגענדע פרטים:

אויף מלינארסקע 10, וואוינט א הענדלער פון פלאץ קערצעלי, אייגענטימער פון א בויד מיט שניט-סחורה, באניפאצי ראשעצקי 39 י. א. מיט זיין פרוי און דריי קינדערלעך.

פאר'ן אויספיהרען זיין שרעקליכע רציחה האט ער ארויסגעשיקט זיין פרוי אין גאס אריין, כלומרשט איינצוקויפען פראדוקטען און משקאות פאר אן'אויפנאהמע, וואס ער מאכט זונטאג פאר דער משפחה.

ווי נאר די פרוי איז ארויס, האט ער אבגעשלאסען די טהיר פון אינווייניג, ארונטערגעלאזט די ראלעטען ביי די פענסטער און דערשאסען צום טויט זיין 10-יעהריג טעכטערל זאסיא, וועלכע האט בעקומען קוילען אין ברוסט קאסטען און איז געבליבען טויט.

דערנאך האט ער דערשאסען דאס 10 חדשים'ריגע יונגעלע וואלדעמאר, וועלכער איז געבליבען טויט אויפ'ן ארט.

צום סוף האט ער צוויי קוילען אריינגעשאסען אין זיך אליין און איז אויך געבליבען טויט אויפ'ן ארט.

אויפ'ן אבקלאנג פון דער שיסעריי זענען זיך צונויפגעלאפען שכנים. מען האט אויפגעריסען די טהיר און געזעהען די אלע דריי טויטע קערפער.

מען האט געפונען א בריף אין וועלכען ער שרייבט:

„טייערע יאדזשא! כ'בעט דיך זאלסט מיר מוחל זיין דערפאר, וואס איך בין א מערדער געווארען פון מיינע אייגענע קינדער, אבער אנדערש האב איך נישט געקאנט האנדלען דאס לעבען איז מיר נמאס געווארען און כ'האב נישט דעם מינדסטען חשק צום לעבען. ווען כ'וואלט דיך איבערגעלאזט מיט 3 קינדער, וואלסט דו געבליבען אינגעהאלפען און אהן מיטלען צום לעבען. אויב זיי זאלען ליידען נויט איז גלייכער זיי צונעהמען מיט זיך. דארט וועט זיי זיין בעסער. די מיט אירקא (די דריטע טאכטער 12 י. א. וועלכע איז געבליבען לעבען, ווייל זי האט זיך גראד געפונען אין גאס) וועסט דיר אן'עצה געבען. איך בעט דיך זעהר, אז די זאלסט מיך מקבר זיין אין דעם זעלבען אנצוג, וואס איך געה אנגעטהון אויף זיך, בעט זיגמונט'ן, זא ער זאל אויפ'ן קערצעלי פלאץ צונויפזאמלען א געוויסע סומע צום איינארדנען די לוה. איך קוש דיין האנד און געזעגען זיך מיט דיר אויף אייביג".

ראזשעצקי איז לעצטענס געווען א קארטען-שפילער און ער האט איינמאל פון לאדז שוין צוגעשיקט א בריף דער פרוי, אז ער בעגעהט זעלבסטמארד. גראד האט ער דאן אבער געוואונען אין קארטען, א גרעסערע סומע און ער איז געקומען צו פאהרען קיין ווארשא, וואו ער האט זיך גענומען צו האנדלען מיט אנטיקעס אויף פלאץ קערצעלי ער האט פרייטאג פערדינט 300 זלאטים, מען האט איהם אבער אריינגעציגען ווידער אין קארטען-שפיל און ער האט די 300 זלאטים פערשפילט. דאן איז ער אהיים-געקומען און איז בעגאנגען זיין פערצווייפעלטע מערדערליכע מהעשה.

טעאטער סקאלא ציגנער-גאס 18.

לעצטע פארשטעלונג פון דער ווארשאווער פעראייניג-טער טרופע מיט'ן אנטייל פון די בעוואוסטע ארטיסטען פרוי

חוה שטאקפעדער מענער: מ. קליין, ש. ראזען, א. שטאקפעדער, מ. ווינדער

היינט, מאנטאג, דעם 21. מערץ, 8.30 אווענד

גרויסע פאפולערע פארשטעלונג.

צו ביליגע פרייזען די בעוו. היסטארישע אפערעטע פון א. גאלדפאדען

קעניג אחשורוש

כאר און ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון ל. זעלמאן.

בילעטען אין קאסע פון טעאטער „סקאלא".

יודען זאלען זיך אראפרעדן פון הארצען

א מנהג, וואס איז איינגעפיהרט דורך א ראבינער.

סט. לואי, (יט"א) די היגע צייטונגען האבען מיטגעטיילט, אז דער רעפארם ראבינער שמואל טהורמאן האט איינגעפיהרט פאר די מיטגלידער פון זיין שוהל דעם קאטולישען מנהג פון „קאנפעסיאנעל" (וידוי צערעמאניע אין דער קאטולישער קירכע). דאס הייסט, אז יעדע וואך קענען די מתפללים פון דער שוהל קומען צום ראבינער און זיך מתודה זיין אין זייערע זינד.

אין א געשפרעך מיט א פארשטעהער פון דער י. ט. א. האט ראבינער טהורמאן ערקלערט, אז ער האט נישט געהאט ברעה איינצופיהרען דעם וידוי-סיסטעם לויט'ן מוסטער פון דער קאטולישער קירכע. ער שטרעבט נאר אנצוקניפען אינטימערע פערבינדונגען צווישען דעם ראבינער אלס גייסטיגען פיהרער פון דער קהלה און די מיטגלידער וואס וועלען זיך קענען מתודה זיין אין זייערע זינד און נאכהער זיך פיהלען גרינגער אויפ'ן הארצען. דער ראבינער האט ערקלערט, אז ער האט בעשטימט געוויסע שעה'ן אין דער וואך, ווען ער וועט אויפנעמען אזעלכע, וואס וועלען שטרעבען זיך אויסריידען דאס הארץ פאר איהם אדער האלטען מיט איהם אן'עצה וועגען זייערע דאגות און צרות.

„די שווארצע כריזאנטעמע".

עקזאטישער ראמאן.

(46

יאמאטא איז געבליבען ווי פערגליווערט, אזעלכע דבורים האט ער זיך נישט גערעכענט צו הערען פון דער פרינצעסין.

ער האט מורא געהאט זיך אליין מודה צו זיין, אז די פרינצעסין געפעלט איהם שוין פון לאנג, און די שנאה צו דער פרינצעסין האט זיך ביי איהם ענטוויקעלט אויס אייפערזוכט, ווען ער האט זי דערזעהען צוזאמען מיט'ן דאקטאר לעווי.

עס האט זיך פאר איהם פלוצים געעפענט א'אפגרונד פון האפנונג, פון מעגליכקייט...

— פרינצעסין, איך בין א זוהן פון די גרויסע סאמוראיען און איהר זענט אן'אייניקעל פון דעם גרויסען מיקאדא קאמאטסו איך טאר אייך נישט דערצעהלען...

— איך דאנק אייך זעהר פאר אייער גוטער בעציהונג צו מיר — האט איהם ווידער איבערגעריסען די פרינצעסין און האט איהם דערלאנגט די האנד.

יאמאטא האט פארזיכטיג גענומען אין זיין האנד איהר קליין קינדעריש הענטעל און פול מיט רעליגיעזען עקסטאז א קוש געגעבען.

עס האט זיך איהם געדרעהט דער קאפ, וועגען אזא גליק האט זיך איהם אפילו נישט גע'חלום'עט.

* * *

דער צוג איז צוגעקומען צו טולאן.

— דער דאמפער „וויקטאריא" אויף וועלכען עס זענען טעלעגראפיש בעשטעלט געווארען צוויי קוטען, האט באלד געדארפט אפשווימען.

כריזאנטא איז ארויס פון צוג, געוואלט זיך ארומקוקען, יאמאטא, האט זי אבער גענומען אונטער דער האנד, זי איז געווען אזוי שוואך, אז זי האט קוים געריהרט מיט די פיס אין אזא צושטאנד האט נישט געהאט קיין זין אפילו צוטראכטען וועגען עפיס.

זי איז נאכלעסיג נאכגעגאנגען יאמאטא'ן און ערשט ווען דער דאמפער האט גערוהרט, האט זי פערשטאנען, אז מען רייסט זי אפ, אז עס איז נישטא קיין הילף.

א ווילדער געשריי איז געווען גרייט זיך ארויסצורייסען פון איהר האלז, זי האט זיך אבער בעציימט בעהערשט...

— עס איז גלייכער שטיל, בעטראכט צו פרואווען זיך צו בעפרייען, מיט געשריי וועל איך גאר נישט אויפטון — האט געטראכט די פרינצעסין.

— איך בין מיד, איך וועל געהן שלאפען — האט זי געזאגט.

— דאס איז אייער קאיוטע, — האט זיך טיף פערנייגט יאמאטא.

איך וועל וועגען אייך חלום'ען — האט געזאגט די פרינצעסין.

יאמאטא איז געווען ערשיטערט, די נאכט איז ער שוין נישט געשלאפען.

* * *

6 א זייגער אינדערפריה האט זיך די פרינצעסין אויפגעכאפט.

זי האט נישט געקאנט באלד צוזאמענעהמען איהרע געדאנקען און זיך בעמיהט צו דערמאנען, וואס אזוינס טוט זיך מיט איהר.

זי האט זיך דערמאנט.

— ווארט, דו וועסט ביי מיר איצט טאנצען, איך וועל דיר בעצאהלען פאר אלע מיינע צרות — האט געטראכט די פרינצעסין וועגען יאמאטאן.

כריזאנטא האט זיך שנעל אנגעטון און איז ארויס אויף דער שיף-דעק.

— קאווע, צו קאקאא? — זענען צו איהר צו דינער.

— זי האט זיך געהייסען געבען א פרישטיק, מיט א פעטיט אפגעגעסען און זיך ארומגעקוקט וואס פאר א שכנים האט איהר גאט צוגעשיקט און אפשר וועט איהר עמיצער צונוץ קומען..

נישט ווייט פון דער פרינצעסין איז געזעסען, ביי א בעזונדער טישעל א יונגער שעהנער שאטין, אן'ענגלענדער.

לויט די מאניערען איז געווען צו מערקען, אז דאס איז אן'אריסטאקראט, א חוץ דעם האט זיך געווארפען אין די אויגען ארויין זיין שעהנקייט.

— דער וועט מיר צוניץ-קומען, — האט באלד בעשלאסען כריזאנטא.

זי האט צו דעם אונבעקאנטען ענגלענדער געווארפען אן'אויגעל דער יונגערמאן האט עס בעמערקט און איז אויפגעשטאנען.

ער איז צוגעגאנגען צו כריזאנטאן און געזאגט:

— ערלויבט מיר זיך פארצושטעלען מיין וואונדערשענע אונבעקאנטע, איך בין קאפיטאן פון ענגלישען פלאט הערבערט בא.

כריזאנטא האט אויסגעשטרעקט איהר האנד.

די צוויי יונגע לייט האבען זיך צורעדט. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דער קאפיטאן איז געווען אין יאפאן, אז ער איז געווען בעקאנט מיט דעם פערשטארבענע פרינץ אלעשיטא...

די פרינצעסין האט דערצעהלט וואס פאר אן'אונגליק עס האט געטראפען מיט איהר ברודער.

פלוצים איז נעבען זיי אויסגעוואקסען יאמאטא. די פרינצעסין האט איהם פארגעשטעלט פאר דעם קאפיטאן בא.

יאמאטא איז נישט געווען שטארק צופרידען פון דער נייער בעקאנטשאפט.

— נאך אן'אנשיקעניש — האט ער געטראכט.

— איהר פאהרט קיין יאקאהאמא? האט יאמאטא געפרעגט דעם קאפיטאן.

— ניין, איך פאהר קיין נאנגאסאקי, אבער איך מוז מיך ארויסזעצען אויף א פאר וואכען אין פארט סאיד.

יאמאטא'ן איז געווארען לייכטער אויף דער נשמה.

די פרינצעסין האט זיך פריילין אונטערהאלטען מיט'ן נייעם בעקאנטען. יאמאטא האט קיין אויג נישט אראפגעלאזט פון דער פרינצעסין. דאך האט די פרינצעסין אויסגענוצט א געוויסען מאמענט, ווען יאמאטא האט זיך אוועקגעדרעהט און זי האט שטיל געזאגט דעם ענגלענדער:

— קאפיטאן איהר קענט מיר טון א גרויסע טובה, היט זיך אבער פאר דעם מענשען, ער קוקט אויף אונז... יא, בעווייזט נישט קיין סימן, אז איך זאג אייך עפיס וויכטיגעס.

(פארזעצונג קומט)

זאַל פילהאַרמאָניע
נאַרוטאָװיטש-גאַס 20.

פרײַטאָג, דעם 25. ה. ח., האַלב 9 אין אָװענד קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע-זאַל (נאַרוטאָװיטש 20)

אַן עפּענטליכער משפּט איבער מאַן און פרוי

באַשולדיגער: **א. צייטלין.** פאַרטיידיגער: **מלך ראַװיטש.** עקספּערט: **יאָזעף מאַסטבוים** און שגר. ס'װעלן אַנטיילנעמען דאָס נעריכטס-טריבונאַל, עדות, עקספּערטן, אַ זשורי פון פּובליקום העט אָרױסטראָגן דעם אורטײל.

מאָטיװען: 1) די תקופה פון פליבט און דער אונטערגאַנג פון דער ליבע; 2) דאָס דעגענערירטע געװעלשאַפּטס-לעבען פון מאָדערנעם מענש; 3) די אַסאַליגע „רות" און די הײַנטיגע אַלט גאַרסאָן; 4) װער איז מעהר שולדיג דער מאַן, צי די פרױ? 5) דער האַראַיזם פון דער אַמאָליגער פרױ און די בענײַסטערטע ליבע פון דעם דאַמאָנישען דיטער-טיפּ; 6) צי קענען מעגליך אין דער הײַנטיגער צײַט דאָן-זשואַנען און קאַװאַנאָװעס? 7) רעדימנער פּראָצעס פון מאַרגאַריטעס „בחור'טע" אַלס צײַט-אַלס קאָמי-טראַגיש שאָטען-בילד פון מאָדערנעם געשלעכטס-לעבען; 8) דאָקומענט: 9) די ליכטיגע צייטען פון דער מאָדערנער פרױען-בעװעגונג און דער דעקאַדענטישער מאַן 10) אַמאָװײַנינגער'ס טעאָריע אין ליכט פון אונזערע מאָדערנע ערפאַהרונגען; 11) דער קאַמף פון דער פרױ פאַר איהר בעפרײַאונג: װעלבסטשטאַנד און מאַדע; 12) דאָס פּראָבלעם פון ליבע אין דער יודישער ליטעראַטור; 13) ... 14) צי קען און דאַרף דאָס מאָדערנע פאַמיליען-לעבען רעפאָרמירט װערען? 15) ... דערנער פערראַט אין פאַמיליען-לעבען;

דענטיסטען פון דאָקטוירים און ספּעציאַליסטען!
בזשעזשינער 11, טעל. 37-63
אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָװענד

ד"ר װאָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	4—3
ד"ר הערשנער	קינדער-קראַנקהײַטען	12—9½ 5—4
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקה.	1—11 6—5
ד"ר לוביטש	הויט-און געשלעכט קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערװען און גײַסטיגע קר.	3—1
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהײַטען	3—12.30
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	— 1
ד"ר בערנסאָן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּאָליקליניק, שפּר. דורכלײַכטונגען, חי שפּטלען א. ז. װ. ... קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג ... עלעקטריזאַציע, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף טערמינען — היועמען אין שפּאַט. — אין לאַבאָראַטאָריום װערען אַנגענומען אַלע סאָרט אַנאַליזען, װי אורין, פלעגמע און בלוט. 2120

אימפּונגען נעגען שקאַרלאַטין.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געװאָרען אַ
דענטיסטישער קאַבינעט
עס נעהמען אַן:

ד"ר זילבערשטײַן	צאָהן-אַרצט	10 2 נ.מ.
ד"ר לאָזשינסקא סמאַראַפּאַלסקא	צאָהן-אַרצט	7—3

קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. װ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

נאָר
ביים פערברויך
„Eros"
פּערפום, זייף און קעלניש-װאַסער
בלײַבט מען
EROS
העכסט-צופרידען
„JUNO" פּעטריקאָװער 44
— טעלעפאָן 4333 —
צו בעקומען אין אַלע סקלאַד אַפּטעקעס, און אין בעסערע פּאַרפומעריע-געשעפטען. 1452

דאָנטיסט און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
5 קאָנסטאַנטינער 5
נעהמט אַן אַלע טאָג פון 9 פריה ביז 8 אָװענד.
פרײַזען ביליגע! בעראַטונג און בעהאַנדלונג

צאָהן-אַרצט LEKARZ-DENTYSTA
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 13-08
הײַלט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקהײַטען, צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, הײַלט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציין. נעהמט אַן פון 9—12 פאַרטאָג און פון 3—7 אַ זײַגער אָװענד. ביליגע פּרײַזען. 1482

ערשט קלאַסיגער
פּאַריזער מאָדעלען
פאַר דאַמען-שנײַדער צו בעקומען בײַ
שווּסט. לאָדז, זאַכאָדניאַ 33.

כיל נער עלעקטרישער שטראָם מיט 65 פּראָצ.
קען יעדערער בעקומען, װען עס װערט איבערגעאַרבײַט פון
אַלימשניה אויף אַ אַנראַנימשניה
װי אויך נײַע אַנלאַגעס, איבעראַרבײַטען פון אַלטע אויף נײַע, פּראַקטאָקאָלען פון דער עלעקטראָװניע — **אַלעס אויף ראַטען!** אַנפראַגעס אומזיסט פון 3—5 יעדען טאָג.
קומט און איבערציינט אײַך!
קאָנצעסיאָנירטע פירמע! קאָנצעסיאָנירטע פירמע!
Ch. SOLNIK i M. TORNER
Cegielniana 63 (sklep frontowy) אין הויף פון פּלישען טעאַטער

קוואַליפיצירטע
שנײַדער-
אַרבײַטער קענען זיך מעלדען בײַ ניעדזװיעדזי, נאַרוטאָװיטשאַ 5 פריהער דזיעלנאַ. 1560

ס'װערען געזוכט
שנײַדער-אַרבײַטער
צו מענער-בעשטעלט
בײַ מרוז,
פּאָמאָרסקאַ 99, 1561

אַ שותּף
מיט 400 דאָלאַר צו אַ גוט געשעפט אין צענטרום-שטאָט אין לאָדז אָדער װאַרשע. װאַרשויגנג פאַר'ן שותּף, פאַר'ן געלד װערט נאַראַנטירט. אָפּפערטען אונטער T אין אַדמיני. 1556

מעדרעך
און יונגלעך
צו ליבטע אַרבײַט נעגען באַצאָהלונג װערען פון זאָפאָרט געזוכט בײַ
ס. בראַװערמאַן
קאָנסטאַנטינער נומ' 18
פון 2—4 נאָכמיטאָג. 1558

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66
צאָהן-כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהײַטען װי: שטשענקעס, גומענס דזשאָנסטעס, צאָהן-פיסטולעס א.ז.װ. נעמט אַן פון 1½—5 און פון 8—9 אָװ. זונטאָג 11—2

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al. Kościuszki 27, tel. 51-78
הויט און װענערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-הײַל אינסט. נעמט אַן פון 4—7 אין אָװענד.

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאָזען און האַרן - קראַנקהײַטען. נעמט אַן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָװענד.

— ד"ר —
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-87
— — ספּעציאַליסט פאַר — —
קינדער - קראַנקהײַטען.
נעמט אַן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאָמאָץ".

1553
בעקאַנטמאַכונג.
איך מאַך בעקאַנט די געעהרטע קונדשאַפט, אַז מײַן לאַנג-יעהריגעס געשעפט פון גאַרדינען און דיװאַנעס איז איבערגעטראָגען געװאָרען פון גאַװאָמיעסקאַ 21 אויף
נאַװאָמיעסקאַ 1 (עק פּראַץ װאָלנאָשטשי)
און איך בעזיין צו די פאַרשטעהענדע פײַערטאָגען אַ גרויסען אויסװאַהל פון גאַרדינען, דיװאַנען, לינאָלעאומס, פּלוש-דעקען, װי אויך אַ גרויסען אויסװאַהל פון
פינסטער'ס פּרוש-דעקען
אַלעס צו זעהר ביליגע פּרײַזען.
I. Rotenberg, Łódź
Nowomiejska 1, tel. 57-10.

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָװסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2, 6½—7½
ד"ר רושאַנער	הויט-און געשלעכט-קר.	11—10 2—1
ד"ר גאָלדשטײַן-פּאַראַק	אויגען-קראַנקהײַטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאַן	נערװען-קראַנקהײַטען	2—12
ד"ר ראָזענצװײַג	קינדער-קראַנקהײַטען	12-10 5-4
ד"ר פּאַפּיערני	פרויען-און געבורטס-הילף	1-11½ 6-5
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהײַטען	4-3 2-1.1
ד"ר װײַנבערג	אינערע, האַרץ לונגען-קר.	1-11 7-5½
ד"ר סטופּעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-אַרצט	7—3
נ. ראָזען	צאָהן-אַרצט	2—9

צאָהן-פּאָמבירונג, בעלײַכטונגען, קראָנען, מאָסטען, א.אַ.װ.
בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געװאָרען
רענטגען-אינסטיטוט
הײַלונג פון הויט-קראַנקהײַטען פון קאָפּ (פּאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלײַכטונג, קוואַרץ-לאַמפּ, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע, אַלע מעגליכע אַנאַליזען. אַ קורס פאַר שװעסטער.
אימפּונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין) פון 4—5 נאָכמ.
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
הויזט אין דער שטאָט.

עד מתי עצל תשכב?
װי לאַנג װעסטו װאַרטען מיט דײַנע איצטיגע און פאַר-מלחמה'דיגע װעקסלען?
מתי תקום משנתך?
װען װעסטו קומען אין ביוראָ
17 פּעטריקאָװער 17
2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52, װאו ס'װערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערלײַ ביטעס לויט'ן אויסטײַיִ, קלאַװזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּאָזיציעס, אַדװאַלאַניעס, רעקורסען, װעגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רושאַנדו, ביטעס װעגען דירה און אױשאַנד ראָזיעמטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותּפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראַװניעס, קאַרנע ספּראַװעס, װי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
רעכט-קאָנסולענט **י. מאַנעלאַ,**
פּעטריקאָװער 17, זאַכאָדניאַ 52
שנעל, רעעל און ביליג

Miejski Kinematograf Oświatowy
Wodny Rynek.

הײַנט און פאָלג. טעג! פאַר דערװאַקסענע!
דאָס גרויסע מײַסטערװערק אין 10 גרויסע אַקטען
„דער צאַרישער קוריער"
(KURIER CARSKI)
מיט **Natalja Kowanko** און **Iwan Mozżuchin**
1446 אין די הויפּט - ראָלען.

Czopki Hemorojdalne Gąseckiego
(מיט'ן העהנדל) בעזײַטיגען װעהטאָג, ברענונג, בײַסעניש, פאַרקלענערן געשװילען.
עס פערקויפען די אַפּטייקען. 1462

אין קויף און פערקויף
מעבעל
דיװאַנעס, פעלצען, נײַ מאַשינען, גאַרדעראָבען, סאַמאָװאַרען א. ז. װ. און צאַהלט די העכסטע פּרײַזען
א. װײַצמאַן נאַרוטאָװיטש 19 (דזיעלנאַ)
אין מעבעל-געװעלבע, (פּריװאַט-װאָהנונג שענקעװיטשאַ 9)
בײַ מיר איז שטענדיג דאָ פערש. געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאַנד צו פערקויפען. 1385

װאַרנט װעגען אײַער געזונד!
די „שװײַצאַרישע ביטערע קרײַטער" (מיט דער מאַרקע „Kogut") זענען ענטשפּרעכענד בײַ מאַגען-קראַנקהײַטען קישקעס, אַבסטרוקציעס און גאַל-שטיינער.
„Szwajcarskie Gorzkie Zioła"
זענען אַ מילד און נאַטירעל דורכרײַניגונגס-מיטעל, װאָס פערלײַכטערט די פונקציעס פון די פערדייאונגס-אָרגאַנען און װירקען נעגען דיקקייט. די „שװײַצאַרישע ביטערע קרײַטער" ערװעקען אַן אַפּעטיט.
עס פערקויפען די אַפּטייקען און סקלאַד אַפּטעקעס אַ שאַכטעל צו 1.50 זל. הויפּט-סקלאַד איז די אַפּטייק פון
A. Gąsecki Warszawa, ul. Leszno 41
מיר שיקען אַרויס אַמװעניגסטען 2 שאַכטלען נאָכ'ן ערהאַלטען פון 4.30 זל. (מיט איבערשיקען). 1462

אַ קוואַליפיצירטער טיכטיגער
קראָפּט-שנײַדער
מיט די בעסטע רעקאָמענדאַציעס זוכט אַ פּאָסטען, צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטראַציע אונטער „S. B."

1557
השבת אבדה.
נעלאָבען איז אין קינאָ „קאַסינאָ" פערלוירען געװאָרען
אַ דאַמען-ביטעל
ברוינער קאָליר מיט אַ בינטעל שליסלען. דער ערליכער פינדער װערט געבעטען אָבצוגעבען אין אַדמיני. פון דער צײַטונג געגען בעלוינונג.

אַנאָנסען-פּרײַזן: פאַר מיליםעטער - שורה. פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פרײַטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פרײַטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פרײַטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טײַערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טײַערער.

אַבאָנאַמענטס-פּרײַז: אין לאָדז: אַ חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָװינץ: אַ חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טײַערער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פערענטװאָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בײַטאָג און בײַנאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.